

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Fra medlem af Folketinget Inge Refshauge, der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 12. februar 2000 atter kan give møde i Tinget.

Kurt Christiansens hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Forskningsministeren (Birte Weiss) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.
(Lovforslag nr. L 199).

Medlemmer af Folketinget Anni Svanholt (SF), Jes Lunde (SF), Ole Sohn (SF) og Villy Søvnald (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af køns- og invaliditetsdiskrimination i arbejdsmarkedspensioner.
(Beslutningsforslag nr. B 93).

Forslag til folketingsbeslutning om statslig indbetaling af arbejdsgiverbidrag under barselorlov m.v.
(Beslutningsforslag nr. B 94).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 35:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om regeringens fremtidige energipolitiske initiativer].

Af Martin Glerup (S), Peter Hansen-Nord (V), Gitte Seeberg (KF), Anni Svanholt (SF), Aase D. Madsen (DF), Ebbe Kalnæs (CD), Dorit Myltoft (RV), Søren Kolstrup (EL), Jann Sjørnsen (KRF) og Kim Behnke (FRI).

(Forespørgslen anmeldt 4/2 2000).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 36:

Forespørgsel til statsministeren [om, hvilke oplysninger statsministeren kan give om forløbet frem til beslutningen om at iværksætte politiske sanktioner over for Østrig i forbindelse med regeringsdannelsen].

Af Kristian Thulesen Dahl (DF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 4/2 2000).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 25:

Forespørgsel til kirkeministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den danske kirkepolitik, herunder om udviklingen i medlemstallet i folkekirken, den udefra kommende påvirkning fra andre religioner end kristendommen, diskussionen om nedlægnings af kirker eller sammenlægninger af sogne, og om der kunne gennemføres en mere enkel struktur og administration i folkekirken, samt hvilke initiativer regeringen påtænker at tage for at styrke og udbrede kristendommen i Danmark?«

Af Poul Nødgaard (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Christian H. Hansen (DF) og Peter Skaarup (DF).

(Forespørgslen anmeldt 18/11 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/11 99).

Begrundelse

Poul Nødgaard (DF):

I de 9 år, hvor jeg har været kirkepolitisk ordfører, har mit folketingsarbejde på området faktisk indskrænket sig til at tage stilling til ganske

få lovforslag. Ved at rejse den her debat ønsker Dansk Folkeparti sat fokus på den danske kirkepolitik, såfremt en sådan overhovedet findes. Egentlig havde jeg hellere set en bred skriftlig redegørelse fra kirkeministeren, som Folketinget så kunne have diskuteret ud fra.

I denne korte begrundelse vil jeg gerne slå fast, at debatten på ingen måde drejer sig om indblanding i præsternes forkyndelsesfrihed, dog med den tilføjelse, at landets præster naturligvis, hvis de går over stregen i deres forkyndelse, må leve med, at befolkningen kan tage til genmæle.

Omkring 86 pct. af den danske befolkning er medlemmer af den danske folkekirke, der i henhold til grundlovens § 4 understøttes af staten. Det betyder efter Dansk Folkepartis opfattelse ikke, at vi i Danmark har en statskirke. Vi betragter det kirkelige liv som noget ganske frit og noget, der foregår meget, meget lokalt.

De gode traditioner, som Danmark i århundredere har haft med at holde kristendommen i hævd, skal vi værne om. Kristendommen har ganske enkelt sat sit præg på danskernes levevis og har været en vejviser for folket både i glæde og i sorg.

Dansk Folkeparti vil ikke fremsætte noget forslag til vedtagelse her i dag, men jeg regner med, at kirkeministeren vil notere sig de signaler, der måtte komme fra Folketingets partier, og i givet fald igangsætte nogle initiativer.

Med denne kortfattede begrundelse er der hermed lagt op til en fordomsfri drøftelse af kirkepolitikken i Danmark.

Fra Dansk Folkepartis side skal debatten også tages som et udtryk for et skulderklap til de mange, der hver på deres post udfører et fremragende stykke arbejde for, at Danmark fortsat er og må forblive et kristent land.

Besvarelse

Kirkeministeren (Margrethe Vestager):

»Kirken skal hver mands hjemhus være«. Sådan formulerede Sjællands første lutherske biskop, Peder Palladius, sit ønske og sin forventning til den danske kirke. Det er altså en formulering, som er næsten 500 år gammel. Men alligevel står de ord for mig som meget præcise og meget rammende for den almindelige danskers ønske og forventning til den danske kirke.

Ordene er også den dag i dag meget præcise og rammende, hvis man skal beskrive den dan-

ske folkekirkes selvforståelse, og derfor er de for mig også en nøgle til at forstå, hvad danske kirkepolitik er og bør være ved begyndelsen af år 2000.

Det kan måske umiddelbart forekomme lidt mærkeligt sådan at karakterisere folkekirken ved ord, som er formuleret for så længe siden. Men der kan vel egentlig heller ikke tænkes noget andet samtale- eller debateme i nutidens Danmarks, der i lige så høj grad som kirken kræver, at samtalen eller debatten føres med en bevidsthed om de forudsætninger, som har deres udspring for mange hundrede år siden.

Det er f.eks. kun muligt at tale om kirken og dens aktuelle situation, hvis man husker på, at kernen i kirkens liv er et næsten 2.000 år gammelt krav om, at evangeliet skal forkyndes for hele folket, at kirken jo faktisk slog rod i Danmark allerede for 1.100-1.200 år siden, og at kirkens liv de fleste steder i Danmark udfoldes i huse, som er bygget for 600-800 år siden, og som er omgivet af de kirkegårde, hvor slægtled efter slægtled er blevet begravet.

Kirkens evigtgyldige budskab og kirkens tilstedeværelse i Danmark gennem de mange århundreder har gjort kristendommen og kirken til selvfølgelig dele af den danske identitet. Derfor blev danskerne også ved med at være medlemmer af folkekirken, da det for godt 150 år siden blev en frivillig sag, og derfor er det fortsat et meget stort flertal af alle, der bor i Danmark, som føler, at kirken også er deres hjemhus, og som ønsker at høre til den.

Da et af emnerne i dagens forespørgsel er udviklingen af folkekirkens medlemstal, er det egentlig meget glædeligt at kunne konstatere, at trods 150 års frivillighed i forhold til medlemskab af folkekirken, til trods for årtiers tendens til sekularisering og til trods for utallige spådomme i årenes løb om folkekirkens snarlige død, så er det fortsat godt 85 pct. af alle indbyggere i Danmark, som er medlemmer af folkekirken, og hvis man udelukkende måler medlemskabsprocenten blandt den del af befolkningen, som er danske statsborgere, så er den oven i købet 89 pct. Udviklingen i medlemstallet giver altså ikke nogen grund til at hejse et faresignal.

Ordene om, at kirken skal være hver mands hjemhus, kan som nævnt også bruges til at beskrive den danske kirkes selvforståelse. En og anden kunne måske fristes til at tro, at det er noget, som kirken ønsker for at bevare sin position som den næsten altdominerende religiøse

institution i Danmark, men det hænger nu først og fremmest, i hvert fald efter min vurdering, sammen med, at kirken ærligt mener at have et godt budskab og ønsker at leve op til oprindelige krav om, at der skal forkyndes for hele folket.

At den danske kirke har nogle grundlæggende forudsætninger, der er mange århundredere gamle, betyder jo selvfølgelig ikke, at alt i og omkring kirken skal blive ved med at være, som det var engang. Selv om kirkens budskab er det samme som for 2.000 år siden, har tolkningen og formuleringen af det undergået mange forandringer i tidens løb, og det er uden tvivl den største udfordring i dag at nyfortolke og nyformulere budskabet i de menneskelige og folkelige sammenhænge, som er nutidsdanskerens.

Et af de vilkår, som kirken i den sammenhæng er stillet over for, er den påvirkning, som vi især igennem de senere årtier har fået fra andre religioner og kulturer. Jeg tænker her først og fremmest på den påvirkning, vi har fået gennem medier, gennem rejser, gennem hele den internationale udsætning, som har betydet, at mange danskere har udviklet en måske lidt blandet religionsopfattelse, der har elementer af både kristendom og hinduisme og buddhisme og andre låneting i sig.

Det er ofte blevet hævdet, at danskernes modtagelighed over for påvirkning fra andre religioner hænger sammen med, at danskernes viden om kristendom efterhånden er blevet mere og mere udvandet, og dernæst er det jo selvfølgelig blevet diskuteret, hvem der så har skylden for denne udvanding. Nogle har lagt skylden på skolen, andre har ment, at det var kirken, der sov i timen, og nogle har valgt at lægge i hvert fald en del af skylden på forældrene og deres opdragelse af børnene. Og det er da muligt, at tidligere generationer havde en større viden om kristendom end den nuværende, men det er da også muligt, at vurderingerne på dette punkt ligesom på mange andre hviler på en lidt overdreven bedømmelse af, hvor gode de såkaldt gode, gamle dage var.

En større diskussion om, hvor meget tidligere generationer vidste, eller hvem der har skylden for en ændring, er imidlertid for mig at se uinteressant. Det afgørende er, at kirken er bevidst om, at den største udfordring i dag er at fortælle om, hvad kristendom er, og at gøre det på en måde, som er relevant i de nutidige menneskelige og folkelige sammenhænge.

Jeg tror ikke, der kan opstilles nogle få eller firkantede modeller for, hvordan det kan eller bør gøres. For nogle vil det være indlysende at tage moderne aktivitets- og udtryksformer i brug, og det gør man jo faktisk også mange steder, f.eks. med en af seneste års mest succesrige nyskabelser i folkekirken, nemlig dåbsoplæringen af børn på 3.-4. klassetrin. For andre vil det være relevant at bruge mere gammelkendte former til at hjælpe mennesker til en nøgle til grundbegreberne i kirkens lære og liv, sådan som man f.eks. har gjort det for ganske nylig i Aalborg Stift ved at udsende en folkebog om tro.

Valget af aktiviteter, valget af udtryksformer og afgørelsen om, hvordan man kombinerer gamle og nye former, må først og fremmest træffes i de nære sammenhænge, hvor de skal bruges. Det at fortælle om kristendom i en nutidig sammenhæng og at forme livet i kirken, så den virkelig kan være nutidsmenneskets hjemhus, er en langt større og langt mere væsentlig udfordring end den diskussion om struktur og rammer, som der i de seneste år har været en tilbøjelighed til at bruge mange kræfter på. Selvfølgelig skal vi interessere os for og drøfte rammerne og strukturen, men rammerne og strukturen er ikke det overordnede; de må tilpasses efter det, som er kirkens væsentligste opgave: forkyndelsen.

Tilpasningen mellem indhold, rammer og struktur har også betydet, at kirkens rammer og struktur har undergået mange forandringer i tidens løb. Vi har jo f.eks. ikke blot de kirker, som blev bygget for 600-800 år siden; der er også bygget flere hundrede kirker i løbet af de sidste hundrede år, fordi antallet af mennesker i Danmark er øget, og fordi der er vokset nye boligområder op, hvor indbyggerne også ønskede, at kirken skulle være til stede. Og kirken er blevet suppleret med andre bygninger og moderne inventar, som har gjort det muligt, at man også kan udfolde et kirkeligt liv i nutidige former. Folkekirken er vel i dag i den situation, at der kun i meget begrænset omfang er behov for at øge rammerne med nye kirker, mødelokaler osv.

Til gengæld er tiden så nok kommet til at drøfte, i hvilken udstrækning der kan og skal ske en begrænsning eller en omfordeling af kirkens forbrug af såvel menneskelige som økonomiske ressourcer nogle steder i landet. Der er uden tvivl steder i Danmark, som i dag er så tyndtbeboede, at det er relevant at diskutere,

om alle egnens kirker kan og skal opretholdes i brug i fuldt omfang. Der kan også, især i hovedstaden, være tale om en udtynding af folkekirkens medlemsgrundlag, som gør det relevant at diskutere den fremtidige brug af enkelte kirker.

Men det er ikke muligt for en central myndighed som Kirkeministeriet at foretage en endegyldig bedømmelse af, om den ene eller den anden kirke har udspillet sin værdi som samlingspunkt. Diskussionen må derfor i første omgang føres i de lokale og regionale sammenhænge, og der er faktisk meget god gang i den.

Hver gang en præstestilling i et tyndtbeholdt område bliver ledig, indgår det i biskoppens overvejelser og eventuelt også i drøftelserne med menighedsrådene, om den skal opslås uændret, eller om man skal bruge lejligheden til at bruge ressourcerne på en anden måde. Og i hovedstaden er det ikke så meget spørgsmålet, om der skal ske ændringer af ramme og struktur, der bliver drøftet, men nærmere spørgsmålet om, hvilke ændringer der vil være de bedste.

Den opmærksomme tilhører vil måske have bemærket, at jeg kun har brugt ordet kirkepolitik en enkelt gang. Det var, da jeg i indledningen sagde, at kirken skal hver mands hjemhus være, og at det også er en nøgle til at forstå, hvad dansk kirkepolitik er og bør være her i begyndelsen af år 2000.

Efter regeringens opfattelse er den kirkepolitiske opgave nemlig først og fremmest at understøtte folkets ønske om at have en evangelisk-luthersk kirke, som kan være dets hjemhus, og understøtte kirken, dens præster, menighedsråd osv. i bestræbelsen på at leve op til kirkens opgaver.

Det er ikke en kirkepolitisk opgave at styrke og udbrede kristendommen i Danmark. Det er derimod en kirkepolitisk opgave at bidrage til, at danskerne kan få opfyldt deres ønsker om kirkens tilstedeværelse og liv iblandt dem. Det er en kirkepolitisk opgave at bidrage til, at kirken har gode vilkår for at løse sine opgaver med forkyndelse, undervisning, sjælesorg og andre ting og med forvaltning af kirker, kirkegårde, og hvad kirken ellers råder over.

Det er efter regeringens opfattelse ikke en kirkepolitisk opgave at diktere gennemgribende forandringer i folkekirkens liv eller struktur, men det er naturligvis en kirkepolitisk opgave at sikre, at kirken ikke skæjer ud ved f.eks. overdreven brug af ressourcer eller ved at sætte begrænsninger på danskernes adgang til at bruge

kirken i større eller mindre omfang, som de nu har lyst til eller behov for.

Det er også en kirkepolitisk opgave at være opmærksom på, hvilke behov der er for at få fornyet de regelsæt, de retningslinjer, som gælder for de forskellige sider af folkekirkens virke. Og således betyder de udfordringer, som kirkens forkyndelsesopgave står midt i, f.eks., at det er en væsentlig kirkepolitisk opgave at arbejde med en gennemgang og formentlig også en række justeringer af præsternes uddannelsesmæssige grundlag, og det arbejder vi så også på.

Der er heller ingen tvivl om, at det er en væsentlig kirkepolitisk opgave at vurdere behovet for ændringer og forenklinger af de mange, mange regler, som findes for folkekirkens liv og virke. Det arbejdes der for tiden ihærdigt på i det forenklingsudvalg, som jeg nedsatte i fjor med repræsentanter for de mange forskellige interesser i folkekirken. Og jeg tør nu godt spå, at det vil munde ud i forslag, som vi vil få lejlighed til at drøfte og tage stilling til her i Folketinget.

Den væsentligste kirkepolitiske udfordring er dog måske, at vi fra centralt kirkepolitisk hold får opmuntret til, at der kommer gang i den lokale kirkepolitiske diskussion før menighedsrådsvalget den 14. november, for det vil være en fin anledning til, at man i de enkelte sogne får drøftet, hvordan man løser såvel udfordringen om forkyndelsen som spørgsmålene om rammerne og strukturen, sådan at det lokale demokrati i folkekirken bliver en levende og aktiv del og en støtte til folkekirkens opgave: at sikre forkyndelsen.

Forhandling

Poul Nødgaard (DF):

Først tak til kirkeministeren for den udførlige besvarelse.

Som jeg nævnte i min begrundelse, har Dansk Folkeparti fundet det nyttigt med en debat med udgangspunkt i, at hele 86 pct. af den danske befolkning er medlemmer af folkekirken og derved bekender sig til kristendommen.

Vore mange kirker i by og på land udgør det faste fundament for folkekirken, men der forekommer til stadighed tanker om at nedlægge kirker, hvilket specielt er gældende her i hovedstaden, men med mellemrum bølger også

diskussionen om, hvorvidt der skal lukkes små kirker ude omkring i landområderne.

I Dansk Folkeparti er vi skeptiske over for udsigten til at nedlægge bl.a. landsbykirker, fordi kirken jo også f.eks. har en kirkegård omkring sig med de mange minder, som det giver befolkningen i det pågældende område. Derfor kunne en anden løsning være, at man går over til – som man har gjort det visse steder – at man ikke har kirkegang hver eneste søndag, men måske kun et par søndage om måneden.

I Roskilde Stift, hvor jeg selv bor, er biskoppen kommet i en hel del modvind, fordi han har befalet alle kirkerne i sit stift, at der skal ske mandtal for hele år 2000 vedrørende deltagelse i samtlige kirkelige handlinger i stiftet, og jeg går ud fra, at det formentlig er med henblik på at vurdere, i hvilket omfang biskoppen mener, der skal nedlægges kirker i det pågældende stift.

I det enkelte sogn er præsten og menighedsrådet de drivende kræfter i det kirkelige liv, som ud over gudstjeneste også omfatter dåb, konfirmation, bryllup og bisættelse. Det er positivt at konstatere, at der rigtig mange steder ud over det her nævnte tages en række initiativer, hvoraf jeg eksempelvis kan nævne: frivillig undervisning af minikonfirmander i 3.-4. klasse, børnekor i kirken, kirkekaffe, kurser i teologi og sangaftener. Og sådan kunne jeg blive ved i en uendelighed. Det rejser blot det spørgsmål, at når jeg ser ud over det ganske land, er det vidt forskelligt, hvilke initiativer man tager de forskellige steder. Nogle steder ligger det i hvert fald temmelig dødt, mens det rigtig mange steder blomstrer, som jeg har beskrevet det.

I sidste weekend var jeg i Sydslesvig, hvor jeg med glæde kunne konstatere, at der også her er et rigt dansk kirkeliv, hvilket jeg ved også er tilfældet mange steder ude i den store verden, bl.a. ved de mange danske sømandskirker.

Strukturen i kirken med menighedsråd, provstier og stifter og kirkeministerium har været gældende i umindelige tider. Ingen kan vel huske, at det nogen sinde har været anderledes. Men hvem siger, at denne struktur i al evighed er den rigtige? I en decentraliseringstid ville det efter Dansk Folkepartis opfattelse være nærliggende, at det af sognets beboere valgte menighedsråd fik tildelt mere kompetence i sit daglige arbejde. Og det kunne måske tyde på, at vi skulle have indskrænket den indflydelse, som

provsterne og biskopperne har til fordel for de enkelte menighedsråd.

På Internettet kan jeg se, at udgifterne i folkekirken i 1998 har passeret hele 5 mia. kr., som for størstepartens vedkommende bringes til veje gennem kirkeskatterne. Kirkeskatterne i Danmark er stærkt varierende fra sted til sted, og det er nok vanskeligt at ændre afgørende derved. I en kommune er der normalt den samme kirkeskatteprocent for samtlige kirkeskatteydere, men med den moderne edb-teknik var det faktisk muligt, at de enkelte sogne i en kommune kunne have hver deres kirkeskatteprocent, hvilket ville fastholde menighedsrådene de enkelte steder og dermed sognet på dets egne udgifter, sådan som det var tilfældet før kommunalreformen.

Jeg har noteret mig, at der nu er udarbejdet en rapport i Kirkeministeriet vedrørende forflyttelse af præster, og det kunne da være interessant at høre fra kirkeministeren, om de muligheder, der foreligger i omtalte rapport, har været bragt til anvendelse i praksis – men jeg kan se, at kirkeministeren ikke har tid til at høre efter, og det må jeg så tage til efterretning.

Med projektet Den Ny Kirkebog holder den moderne teknik sit indtog i folkekirken, hvor muligheden for et rent kirkenet nu også er til stede. Det er en sag, der har været talt meget om, specielt i medierne. Her har det centrale spørgsmål været sikkerheden i systemet, ligesom ikke alle præster er lige interesserede i den nye verden, der nu pludselig åbner sig.

Jeg vil gerne vide, om det er korrekt, at kirkeministeren har nedsat et udvalg, som arbejder med forenklinger i folkekirken. Hvis det er tilfældet, ville det så ikke være passende at orientere herom samt give oplysninger om, hvornår arbejdet evt. måtte være færdigt, og hvad ministeren for øvrigt forventer sig af nævnte arbejde?

Den udefrakommende påvirkning fra andre religioner skal efter Dansk Folkepartis opfattelse på intet tidspunkt rokke ved vores religion. Med en taletid på kun 5 minutter er det, som jeg har fremhævet, kun en lille del af de ting, jeg gerne ville have fremført. Hvis statsministeren ellers havde været til stede her i salen, ville jeg have bedt ham om at forklare, hvorfor denne regering forsømmer vores grundlovssikrede folkekirke ved, at en og samme minister beklæder både Kirkeministeriet og Undervisningsministeriet. Med de mange opgaver, der er i Undervisningsministeriet, kan det ikke andet

end ramme folkekirken, og jeg synes, at den fortjener at have en fuldtidsbeskæftiget minister. Lad os håbe, at der bliver rettet op på dette forhold, når vi nu om ganske kort tid får et regeringssskifte i dette land.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Man må indrømme, at forespørgslen i sin udformning rummer alt godt fra havet. Der er mange ting, man kan tage fat i.

Jeg vil bare spørge hr. Poul Nødgaard, om man i Dansk Folkeparti har gjort sig nogle beregninger over, hvad man kunne spare ved at ikke holde gudstjeneste hver anden eller hver tredje søndag i en lille sognekirke. Når jeg spørger, er det, fordi vi ofte hører, at Dansk Folkeparti siger nej til nedlæggelse af kirker; det kan man ikke gå med til.

Det koster mange penge at have dem, det ved vi godt alle sammen, og der er kirkegårde, som også blev omtalt i ordførerens indlæg.

Nu vil jeg bare spørge: Har Dansk Folkeparti nogle beregninger af, hvor mange penge man kan spare gennem det forslag, som jeg hørte, og som var det eneste, Dansk Folkeparti havde som svar på spørgsmålet om, hvad vi gør, nemlig en eller to færre gudstjenester om måneden? For kirkegården skal stadig væk passes, præsten skal stadig væk have sin løn, hele personalet skal have deres løn, kirken skal varmes op, orglet skal stemmes. Har man gjort sig nogle forestillinger, nogle økonomiske beregninger? Det kunne være rart at få det at vide.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det var dog et fantastisk lækkert spørgsmål at få, for jeg går ud fra, at hr. Svane er klar over, at den nuværende kirkeminister er fra samme parti som hr. Svane, og det var jo et passende arbejde, at kirkeministeren og hendes folk i ministeriet lavede sådanne beregninger. Det kan bestemt ikke være min eller Dansk Folkepartis opgave at lave beregninger af noget sådant.

Men jeg vil sige, at vi er reelt imod at nedlægge de landsbykirker, og så sagde jeg bare, at da der er ganske få kirkegængere, i nogle sogne i hvert fald, så var det måske en idé – det praktiseres jo nogle enkelte steder – at der kun er gudstjenester hver anden søndag, for netop at mildne på det forhold.

Det kan bestemt ikke være vores opgave at begynde at beregne, om der er sparet noget ved det, men det vil jeg tro der er.

Ministeren sagde bl.a. i sin redegørelse, at dér, hvor der er tyndbefolket og dermed også tynd kirkegang, dér vurderer biskoppen i hvert enkelt tilfælde, om der skal ske genbesættelse af præsteembeder med henblik på selvfølgelig at spare i forhold til, at der måske ikke er behov for præster i det pågældende område i det omfang, som der har været hidtil.

Så jeg synes, at spørgsmålet er helt overflødig.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Når jeg spørger, er det bare, fordi jeg synes, at vi ofte hører Dansk Folkeparti komme med nogle uhyrlige påstande, som man aldrig underbygger økonomisk. Når det passer i krammet, vil man ikke underbygge dem, og når det passer i krammet, underbygger man dem.

Der sniger sig netop også i forespørgslen en diskussion ind om de fremmede i vores land og påvirkningen fra de fremmede religioner, og derfor ville jeg spørge Dansk Folkepartis ordfører: Går Dansk Folkeparti fortsat ind for det, der står i grundloven, nemlig at vi i Danmark har religionsfrihed, eller ønsker Dansk Folkeparti at få ændret grundloven på det punkt?

Når jeg spørger, er det, fordi ordføreren sagde, at udefrakommende religioner ikke på noget tidspunkt skal påvirke vores religion.

Hvor mange skal der til for at påvirke en religion, vil jeg spørge Poul Nødgaard. Og jeg bliver nødt til at spørge: Skal der ændres i grundloven her, eller går Dansk Folkeparti fortsat ind for at overholde grundloven?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Der kan svares ganske kort på det spørgsmål: Vi går ind for religionsfrihed. Det kan der overhovedet ikke herske nogen tvivl om.

Med hensyn til kristendommen så er den og vil den forhåbentlig altid i dette land være det toneangivende, men jeg ved ikke, om hr. Svane er ude på en udlændingepolitisk debat i dag. Det er ikke Dansk Folkeparti, der drejer debatten. Det er Det Radikale Venstre, der pludselig ønsker at føre noget ind i den her debat, som slet ikke har været udgangspunktet for Dansk Folkeparti.

Vi har stille og roligt ønsket en debat om den danske folkekirke, og så begynder hr. Svane at køre frem. Det er kun en bidel af debatten, men nu ser det ud til ved de her korte bemærkninger, at hr. Svane tilsyneladende er inde på, at den her debat, som efter vores opfattelse skulle finde sted på et pænt og sobert plan, nu skal føres over til en ny udlændingedeбат her i Folketinget. Hvis det er det, hr. Svane ønsker, så kan han få det. Det er ikke noget, vi ønsker, og jeg synes, at hr. Svane skulle prøve at dæmpe sig lidt ned her i debatten.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det ser ud til at blive en let sag at kunne få hr. Poul Nødgaard til at forløbe sig, og det er ikke noget kønt syn, så vil jeg anbefale alle deltagerne i debatten her i dag om at gå meget forsigtigt til værks.

Men jeg vil så godt lige sige til forsvar for kristendommen, at den altid har været i dialog med andre religioner. Faktisk er det jo en mellemstlig religion, der er kommet hertil. Som der står i Grundtvigs salme:

Jødelands apostelskare!

Hvad i verden kan forklare
kraften i dit gamle ord,
som endnu gør underværker,
har til stolte mindesmærker
kirker alle trindt på jord!

Det har den bl.a. kunnet, fordi den altid har været i samtale med de religioner, den skulle mødes med, og har respekteret dem og har været i stand til at overtage deres sprog. Masser af deres forventninger, den folkelige del, er en meget væsentlig del af missionen også. Hvis kristendommen ikke havde kunnet det og havde lukket sig om sig selv, så havde det ikke været kristendom. Så derfor må vi håbe, at den grumme profeti om kristendommen, som hr. Poul Nødgaard kom med, aldrig vil gå i opfyldelse, for det vil ødelægge den.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jamen jeg forsøger ikke at piske en stemning op. Jeg forsøger at forholde mig til det, der er forespørgslen. Der står nemlig bl.a.: Hvad agter regeringen at gøre ved den udefrakommende påvirkning fra andre religioner end kristen-

dommen? Så spørger jeg: Er det amerikaniseringen, eller er det det, som står i forespørgslen: andre religioner end kristendommen?

Det er derfor, jeg spørger, om man er ked af, at der er en påvirkning udefra. Hvis man er det, så er det, jeg spørger: Går man så fortsat ikke ind for religionsfriheden? Det har jeg forstået at hr. Poul Nødgaard siger at man gør i Dansk Folkeparti; så vi skal ikke have en grundlovsændring på baggrund af det her. Men jeg synes da, det er væsentligt at sige, at det er en del af debatten, at man er bange for det fremmede, at man er bange for fremmede påvirkninger.

Og når jeg så tager den sidste del af forespørgslen tekst, hvor der står »samt hvilke initiativer regeringen påtænker at tage for at styrke og udbrede kristendommen i Danmark«, må jeg spørge: Går Dansk Folkeparti ind for, at vi skal afskaffe folkekirken og indføre statskirken? For det skal regeringen overhovedet ikke blande sig i, det er folkets egen kirke, der skal bestemme det.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Hvis hr. Svane havde gjort sig den ulejlighed at høre efter, hvad jeg sagde i både det første og det andet indlæg, så sagde jeg udtrykkeligt, at jeg betragter det ikke, som at vi har en statskirke. Folkekirken understøttes af staten, men jeg mener, at vi har en helt fri kirke i Danmark, og det skal vi blive ved med at have.

Det ville være en fordel, hvis ordførerne hørte en lille smule efter, når vi fører de debatter. Det grundlag, som folkekirken har p.t., er et godt og sikkert grundlag, og det skal det blive ved med at være.

Med hensyn til, at hr. Svane stadig vil dreje diskussionen ind på udefrakommende religioner, kan jeg kun sige, at jeg håber ikke, det skal lægge sig til, at vi skal til at piske hinanden i hovedet. Vi har en vis bekymring for den islamisering, der finder sted i Danmark, og vi kan også frygte, at den, hvis vi skuer 10, 15, måske 20 år frem, på forskellig vis kan få konsekvenser for kristendommen i Danmark. Det lægger vi ikke skjul på. Men det er ikke det, der er hovedbudskabet i dag; det er at få drøftet en lang række jordnære ting vedrørende den danske folkekirke. Men som jeg sagde før: Hvis hr. Svane ønsker debatten ført helt ud i den yderste konsekvens i dag, så kan han sagtens få det.

Hanne Andersen (S):

Langt den største del af befolkningen er medlemmer af den danske folkekirke, og selv om der fra tid til anden har været og stadig er sorteere, der ser med bekymring på det folkekirkelige liv, er det dog en kendsgerning, at interessen for og deltagelsen i folkekirkens handlinger og kulturelle virksomhed har det ganske godt.

Trods diskussionerne fra tid til anden viser debatterne også, at der ikke er noget ønske om at ændre grundloven på dette punkt. Flertallet af danskerne ønsker en rummelig folkekirke. Vores folkekirke skal ikke være stram og snæver, den skal være fælles og rummelig, en kirke, der hele tiden er sig bevidst, at det er vigtigt at bevare kirkens tilknytning til alle medlemmerne, de kirkevante såvel som de mindre kirkevante. Det skal være en kirke, der er optaget af at forkynde næstekærlighed, ikke bare kærlighed til de nærmeste eller blot at være sig selv nærmest.

Lovgivningsarbejdet har haft det formål at decentralisere. Menighedsrådene, de mindste demokratiske enheder i vort land, har fået flere og flere beføjelser. Medlemmerne styrer, og det skal de fortsat, men de skal ikke drukne i administration. De skal først og fremmest være med til at skabe liv, debat og fællesskab i folkekirken, og derfor hilser vi med tilfredshed, at ministeren har nedsat et udvalg, der både skal se på forenkling og på yderligere decentralisering.

Debatten om nedlæggelser eller sammenlægninger af kirker har været synlig i folkekirken siden slutningen af 1980'erne, og alle kirkeministre har tilskyndet og opfordret til at nå frem til konkrete initiativer. Nogle initiativer er allerede taget; der er f.eks. dannet fællessogne af tre sogne på Nørrebro i København. Debatten fortsætter i stifter, provstier og menighedsråd, og det er dér, den først og fremmest skal føres, hvis initiativerne skal være brugbare og holdbare.

Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten. Grundlovens § 4 efterleves af denne regering som af alle tidligere regeringer, og det skal naturligvis fortsætte. Vi har ikke en statskirke, vi har en medlemskirke, vi har et medlemsdemokrati.

Menighedsrådene skal naturligvis først og fremmest være optaget af, at der er liv i folkekirken, og menighedsrådene skal være meget

optaget af, at den præst, de indstiller til ansættelse, har en kemi, der passer til netop deres sogn, for som vi ved, er sognene meget forskellige i Danmark.

Visioner for folkekirken er menighedsrådenes allerstørste udfordring, både i deres eget sogn og i hele landet. De har et medansvar for, at visionerne omsættes i praktisk handling, siger formanden for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer i foreningens medlemsblad her ved årsskiftet.

Det er jeg helt enig i, og det skal regeringen ikke blande sig i. Regeringen skal ikke tilside sætte det folkekirkelige medlemsdemokrati, regeringen skal nu som tidligere være med til at skabe rammerne og mulighederne for liv i folkekirken.

Bodil Thrane (V):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg synes, det er dejligt, at vi får lejlighed til at drøfte kirkepolitik i denne sal, og så er der måske anledning til at rose Dansk Folkeparti for initiativet. Det er sådan set godt at få vendt nogle centrale problemstillinger, der gør sig gældende for vores folkekirke.

I Venstre glæder vi os over, at tilslutningen til den danske folkekirke stadig er massiv, som kirkeministeren nævnte: over 85 pct. af befolkningen. Folkekirkens medlemstal vidner om en stor opbakning i den danske befolkning, og vi er af den opfattelse, at det enkelte menneskes beslutning om et medlemskab af folkekirken rummer mere end som så.

Vort folks tilknytning til kirken har stået på i over 1.000 år, og Venstre tror ikke, at befolkningens tilslutning til folkekirken bunder i et stort ønske om at betale mere i skat end højst nødvendigt. Jeg mener, den gode tradition i den danske befolkning for medlemskab af folkekirken er meget rodfastet og med til at sikre vores identitet.

For så vidt angår påvirkninger fra andre religioner, handler det også om, hvilken indstilling vi møder andre religioner og kulturpåvirkninger med. De fremmedes påvirkning har vi kendt i mange, mange, mange år, både gennem litteratur, musik, arkitektur og madkultur, og den øgede rejseaktivitet bringer ligeledes nye påvirkninger til næsten hver eneste af os. Men jeg synes, det alt sammen er med til at sætte vores egen kultur i relief, og netop alle disse forhold tror jeg er årsag til, at mange danskeres

forhold til folkekirken igen er ved at blive stærkere.

Som jeg sagde før, vidner medlemstallet om meget stor opbakning til folkekirken og dens placering i det danske samfund, og set i det lys mener jeg ikke, at vi som samfund overhovedet skal gøre os umage for også at få andre religioner end den kristne integreret i det danske samfund, for det er jo dybest set ikke et politisk spørgsmål.

Angående spørgsmålet om folkekirken struktur, herunder en eventuel sammenlægning eller nedlægning af sogne, vil jeg meget gerne gentage, hvad jeg siger ved enhver given lejlighed: Det er Venstres helt klare opfattelse, at alle ønsker om krav om strukturförändringar skal komme nedefra – vel vidende, at demografien ændrer sig, og at mediernes bevågenhed i perioder er stor og fortæller om tomme kirker og manglende interesse i visse sogne, er billedet mere nuanceret, end man nogle gange får opfattelsen af. I hvert fald skal man ikke forlade sig på den form for sandhed, som tv indimellem vælger.

Debatten om folkekirkens struktur, om decentralisering og flytning af kompetence mellem de forskellige instanser i folkekirken, må startes af kirkens egne folk og ikke af Folketinget, som heldigvis har en lang tradition for at blande sig så lidt som muligt i kirkelige anliggender.

Udviklingen inden for folkekirken gennem de sidste 30 år har bevirket en omfattende decentralisering og flytning af kompetence nedad i det folkekirkelige hieraki, og denne positive udvikling skal fortsætte. Det rigtige må altid være at lægge beslutningerne så tæt på lokal-samfundet som overhovedet muligt. Det er et godt Venstreprincip, som vi gerne vil fremme i mange sammenhænge, også når vi taler folkekirke.

Derfor er vi i Venstre også af den opfattelse, at hvis der skal nedlægges kirker, skal det ikke ske fra centralt hold, for kirkerne er sognets og tilhører som sådan menighederne.

Venstre vil på den anden side gerne være med til at forenkle nogle af de administrationsgange, som alt for ofte forhindrer menighedsrådene i at bruge tiden fornuftigt. Alt for mange gange bruges der tid på at imødekomme nogle frygtelig ufleksible regelsæt, som ikke tjener et anerkendelsesværdigt formål, og det problem er desværre blevet større i de senere år. Jeg er i den forbindelse selv stødt på flere eksempler,

hvor sagsbehandlingsforløbet næsten har taget pippet fra de involverede.

Så vi ser frem til, hvad det udvalgsarbejde, ministeren har sat i gang, vil betyde. Vi vil arbejde for en afbureaukratiseringsproces, så menighedsrådsmedlemmer ikke skal bruge al deres tid på at administrere.

Med hensyn til den del af forespørgslen, som går på, hvilke initiativer regeringen påtænker for at styrke og udbrede kristendommen i Danmark, må jeg sige, at det er Venstres opfattelse – og den er der ikke nogen tvivl om – at det ikke er en regerings opgave at udbrede kristendommen i Danmark.

Derimod ser vi selvfølgelig meget gerne, at Folketinget sikrer kendskabet til kristendommen som et meget vigtigt fundament for den danske folkekirke. Bl.a. ser vi meget gerne, at man i skolen lærer mere om de bibelske fortællinger, fordi de er det centrale grundlag for den danske kultur, og derfor mener Venstre, at kristendomsundervisningen i folkeskolen skal bevares og styrkes. Vi glæder os i øvrigt over de mange, mange nye tiltag, der fremmer viden om og kendskab til kristendommen og de ting, der foregår i menighedsrådsregi.

Som sagt tidligere finder jeg det meget nyttigt, at vi har denne debat. Det er godt at diskutere tingene, og jo mere debat vi får, desto flere ringe spredes i vandene. Den kristne kultur og de kristne værdier kan sagtens tåle at blive diskuteret, og denne debat er endnu en brik i puslespillet.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg vil gerne sige til Venstres ordfører, fru Bodil Thrane, at vi er helt enige om, at kristendommen skal styrkes nedefra, altså ude i de enkelte sogne, hvor folk bor. Men det, vi mener med forespørgslen formulering i Dansk Folkeparti, er, at det er ingen skade til, at den siddende regering og Folketinget går i spidsen, sådan at forstå, at de overordnet udviser en meget positiv indstilling over for det danske kirkeliv. Dermed være ikke sagt, at det er regeringen, der skal stå i spidsen for det, for det skal man lokalt, men regeringen kan jo udmærket vise et godt kristent sindelag, og det er jeg også sikker på at den vil gøre fremover.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Tak til Dansk Folkeparti for at have taget initiativ til denne forespørgselsdebat om dansk kir-

kepolitik! Det burde overvejes, om det ikke skulle gøres til en fast årlig tradition, at vi i det mindste én gang i løbet af et folketingsår tog en generel debat om den danske kirkepolitik.

I øvrigt også tak til kirkeministeren for den udmærkede redegørelse, som indledte forespørgselsdebatten!

At styrke og udbrede kristendommen i Danmark er ingen statsopgave, sådan som Dansk Folkeparti efter forespørgslens formulering synes at mene. Når man læser Dansk Folkepartis tekst, føler man sig næsten hensat til tider, hvor der blev foretaget tvangsdøb af genstridige borgere, som ikke frivilligt ville tilslutte sig kristendommen, men det er da forhåbentlig ikke sådanne tilstande, Dansk Folkeparti forestiller sig. Jeg kan også røbe, at jeg havde en lille ordveksling med hr. Poul Nødgaard, før vi startede debatten, og her fik jeg bekræftet, at det ikke er det, Dansk Folkeparti forestiller sig.

Statens opgave er at give den danske folkekirke og de folkekirkelige menigheder gode betingelser at arbejde under. På den måde lever staten op til grundlovens bestemmelse om, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og som sådan støttes af staten, men det egentlig kirkelige arbejde, forkyndelse og diakoni m.m., er ikke statens, men kirkens ansvar.

Skal det lykkes for folkekirken at styrke og udbrede kristendommen, må den være synlig og være noget for nogen. Man skal ud fra det folkekirkelige bekendelsesgrundlag forkynde det kristne budskab og ikke blot snakke folk efter munden. Man skal i respekt for traditionen være nutidig uden at forsøge at være smart eller moderne. Og selv om vi i det danske samfund har et finmasket socialt sikkerhedsnet, er der et stort og stigende behov for, at kirken påtager sig sociale opgaver i form af hjælp til ældre og ensomme og socialt truede grupper. Folkekirkelige organisationer som Kirkens Korshær eller KFUM og K's sociale arbejde gør en stor indsats for at støtte og hjælpe mennesker i form af f.eks. besøgstjenester, varmestuer og væresteder, og det er udmærkede eksempler på, hvordan folkekirken bliver synlig, og hvordan folkekirken bliver noget for nogen.

På mange måder arbejder tiden imod folkekirken og det kirkelige arbejde, og forespørgerne peger bl.a. på påvirkninger fra andre religioner end kristendommen. Det er således fra en kyndig side blevet hævdet, at man inden for en

radius af 6 km fra Rådhuspladsen i København kan finde mellem 300 og 400 forskellige udtryk for religiøsitet, men langt alvorligere er formentlig den gennemsnitlige danske ligegyldighed over for religiøse spørgsmål og et modsvarende stærkt engagement i rent materielle spørgsmål.

Stærkt bekymrende er det også, at gennemsnitsdanskerens almindelige, basale viden om, hvad kirke og kristendom egentlig er for nogle størrelser, er næsten udelukkende huller, som en tidligere konservativ kirkeminister formulerede det. Forleden hørte jeg en organist i folkekirken fortælle, at når der er et bredt udsnit af den danske befolkning, f.eks. i forbindelse med et bryllup eller begravelse, i en kirke, ja, så er man nødt til i sit salmevalg at holde sig inden for et antal af ca. 20 af salmerne i den danske salmebog. Flere kender man simpelt hen ikke.

Denne tingenes tilstand er dybt betænkelig. Kingos, Brorsons og Grundtvigs salmer er jo centrale dele af den danske litterære kulturarv, som alle danskere efter min opfattelse bør stifte bekendtskab med. Det er en væsentlig del af den danske identitet.

Dette problem skulle kirkeministeren måske tage en snak med sin gode kollega undervisningsministeren om, for det er jo i høj grad folkeskolens kristendomsundervisning, der har svigtet, både kvantitativt og desværre vist også kvalitativt. Det burde ministeren, hvad enten det er kirkeministeren eller undervisningsministeren, gøre noget ved. Kendskab til kirke og kristendom hører ind under begrebet almen viden for mennesker, der bor i Danmark, og bør derfor være et centralt kundskabsområde i folkeskolen.

Jeg skal lige huske at give udtryk for anerkendelse af det store arbejde, som mange præster og menighedsråd udfører for at klare det undervisningsmæssige arbejde i form af børnegrupper, førkonfirmandundervisning osv. Så det er såmænd slet ikke så ringe endda, at mellem 80 pct. og 90 pct. af befolkningen fortsat er medlemmer af folkekirken.

Folkekirken er en væsentlig bestanddel af det danske kulturgrundlag. Sådan har det været, sådan er det, og sådan bør det også blive ved med at være. Og den egentlige trussel mod folkekirken kommer ikke fra påvirkninger udefra, men langt snarere fra gennemsnitsdanskerens tiltagende ligegyldighed over for kirke og kristendom.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Knud Erik Kirkegaard nævnede, at kendskab til kristendommen burde være alment for alle, der bor i Danmark, men jeg går ud fra, at hr. Kirkegaard naturligvis mente: for alle dem, der bor i Danmark, som ønsker det. For der kan jo være nogle, for hvem det er meget vigtigt at have et grundigt kendskab til andre religioner, og jeg synes, det er væsentligt, at den frihed må bestå.

Så nu håber jeg ikke, det var sådan en antydning af nogen form for tvangskristning; det lå jo heller ikke i den øvrige del af hr. Knud Erik Kirkegaards indlæg, men der var bare den enkelte formulering.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Ja, der var også en enkelt formulering, som stødte mig lidt. Det var hr. Kirkegaards afsluttende bemærkning om befolkningens ligegyldighed. Den kunne jeg da godt tænke mig, at hr. Kirkegaard uddybede lidt nærmere, for i samme øjeblik konstaterer hr. Kirkegaard, at op imod 90 pct. er medlemmer af folkekirken, og det er jo da ikke tegn på ligegyldighed. At folk måske ikke kommer så meget i kirken, som de burde gøre, er én sag, men hvis det var ligegyldigt, hvis folkekirken intet betød for dem, går jeg ud fra at den konservative ordfører er enig med mig i at de pågældende vel så meldte sig ud.

Der er ingen, der ønsker at undvære den folkekirke til alle de mange kirkelige handlinger, der er, og hvor søndagsgudstjenesten selvfølgelig er en vigtig del. Jeg synes, det er hårdt at sige om de 86 pct., der er medlemmer af folkekirken, at de er ligegyldige over for folkekirken. Det er de på ingen måde. Og jeg håber, det var en fortalelse; det går jeg stærkt ud fra at det var.

(Kort bemærkning).

Tove Fergo (V):

Hr. Knud Erik Kirkegaard sagde, at skolerne ikke lever op til deres forpligtelse vedrørende kristendomsundervisningen. Og jeg vil da bare spørge hr. Knud Erik Kirkegaard, om han har den samme erfaring, som jeg har:

Jeg har 25 konfirmander for tiden. De har haft 1 times religionsundervisning i 6 år, og det kan man jo så gange med de uger, de går i skole, så det bliver vel en 250 timer, de ifølge ske-

maet har fået undervisning i og fortælling om, hvad kristendom er.

Jeg spurgte dem så forleden dag, om de kunne fortælle bare én lille begivenhed, noget, Jesus havde sagt, eller et eller andet, han havde gjort, for noget måtte de da have lært i alle de timer, de havde siddet henne i skolen. Det kunne de ikke, og de var selvfølgelig kede af, at de ikke kunne fortælle noget som helst, og så sagde de til mig: Men Tove, du må forstå, at vi jo ikke har fået undervisning i kristendom i de timer; det er ikke det, timerne går med.

Så jeg vil bare spørge hr. Knud Erik Kirkegaard, om det er sådan nogle erfaringer, som hr. Knud Erik Kirkegaard også bygger sin udtalelse på.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at det, jeg sagde, det sagde jeg, og det mente jeg. Jeg har den faste opfattelse, at personer, der ønsker at opholde sig i Danmark, bør have et grundigt kendskab til det danske kulturgrundlag, og kristendommen og folkekirken er væsentlige dele af det danske kulturgrundlag, som alle, der opholder sig i Danmark, bør have kendskab til.

Og så borer hr. Nødgaard i, hvad der mon egentlig ligger i min formulering om, at danskerne har en vis form for ligegyldighed over for kirkelige spørgsmål, og bad mig vel nærmest om at dokumentere det.

Jeg har ikke nogen undersøgelse fra Danmarks Statistik, der kan berette om, hvilke grader af ligegyldighed danskerne har over for folkekirkelige spørgsmål, men jeg tror, at hr. Nødgaard og jeg er nogenlunde lige gamle, og hvis hr. Nødgaard tænker lidt tilbage, sådan en 30-40 år – i hvert fald når jeg gør det, så for nemmer jeg, at der er en tiltagende ligegyldighed over for kirkelige spørgsmål, men det er ikke noget, jeg kan begrunde med nogen form for statistik; det er en opfattelse, jeg har fået ved at færdes blandt danskere.

Og så endelig til fru Tove Fergo: Jeg har ikke de samme erfaringer som fru Tove Fergo, og det er sikkert, fordi jeg aldrig har foretaget konfirmandundervisning, men ellers er jeg overbevist om, at fru Tove Fergo har fat i den rigtige ende: Både kvantitativt og kvalitativt er folkeskolens kristendomsundervisning for ringe.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når jeg stillede Det Konservative Folkeparti det spørgsmål, så var det, fordi jeg var bekymret for, at der i meldingen lå, at man altså fra konservativ side mener, at alle, der opholder sig her i landet, skal have et specielt kendskab til én bestemt religion, og derfor må jeg bede om, at hr. Knud Erik Kirkegaard præciserer, hvad det egentlig er, det Konservative Folkeparti mener med det.

Jeg synes, det er fornuftigt, at alle danske skolebørn f.eks. får et kendskab til historien, til de forskellige religioners historie og til kirkehistorien og de ting, som kirken og de forskellige religioner har foretaget sig, ikke kun den kristne. Det kan vi hurtigt blive enige om.

Men til gengæld synes jeg, at religionsfriheden må betyde, at man ikke skal pådømmes en bestemt teologi, og det synes jeg ligger lidt i den formulering, hr. Knud Erik Kirkegaard kommer med. Så jeg må bede Det Konservative Folkepartis ordfører være lidt mere omhyggelig og lidt mere præcis, således at man ikke angriber religionsfriheden.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg må endnu en gang sige til hr. Keld Albrechtsen: Det, jeg sagde, det sagde jeg, og det, jeg sagde, det mente jeg. Jeg mener, at alle, der opholder sig i Danmark, bør have et godt og grundigt kendskab til det danske kulturgrundlag. Kristendommen er en væsentlig del af det danske kulturgrundlag, og derfor bør alle, der opholder sig i Danmark, have et kendskab til, hvad kristendom er for noget. Det er i øvrigt udmærket, at man også har kendskab til andre religioner.

Jeg tror i øvrigt også, at det er en forpligtelse i henhold til folkeskoleloven, at man får kendskab til andre religioner. Det er udmærket. Vi har religionsfrihed i Danmark, men vi har ikke religionslighed. Kristendommen har en særstilling alene i kraft af bestemmelsen i grundloven, og det har vi ikke noget som helst ønske om at lave om på.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg må indrømme, at jeg ikke kan forstå, hvorfor det skulle kunne forklares inden for religionsfrihedens rammer, at man siger, at skolebørnene i Danmark specielt skal have et ekstraordinært kendskab til én bestemt religion

frem for alle andre. Det harmonerer efter min opfattelse ikke med religionsfriheden.

Derimod synes jeg, det ville være overordentlig fornuftigt, hvis man i skolen underviste i de forskellige kirkers historie, og hvad de forskellige kirkesamfund står for, derunder da selvfølgelig også kristendommen; men jeg kan ikke se, det harmonerer med princippet om religionsfriheden, det, som Det Konservative Folkeparti nu forsøger at stå for.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hvad skal man stille op med denne vankundighed? Det er muligt, at hr. Keld Albrechtsen ikke er klar over det, men der er altså forskel på at være kristen og at have et kendskab til, hvad kristendom er. Det var det sidste, jeg gav udtryk for: at det burde være almindeligt for personer, der opholder sig i Danmark, at have kendskab til den bærende religion i Danmark, som kristendommen jo er. Det er simpelt hen en del af det danske kulturgrundlag, og det bør man have kendskab til, når man opholder sig i Danmark.

Jeg siger ikke noget som helst om, at alle skal være kristne, for det ville naturligvis stride imod religionsfriheden. Men det er, som om hr. Keld Albrechtsen ikke rigtig er fuldstændig ajour med, hvad de forskellige begreber inden for denne her terminologi egentlig dækker over.

Margrete Auken (SF):

Jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsens berøigelise, at jeg har været ude for nogle gange, hvor jeg har skullet undervise, at selv lærerstuderende har sagt, at de gerne ville høre noget om fremmede religioner, og så har jeg sagt: Tak, så tager vi kristendommen. Altså jeg har været ude for, at jeg på privatskoler, der oven i købet formelt havde et kristent grundlag, har haft konfirmander – det var på Frederiksberg, på Johannesskolen – som aldrig havde hørt om Adam og Eva og sådan noget. Der havde de virkelig ikke spildt den dyrebare undervisningstid på kristendomsundervisning, så set fra det synspunkt kan hr. Keld Albrechtsen tage det ganske roligt.

Vi har haft problemer hos os med at finde ud af, hvad det i grunden var, Dansk Folkeparti ville med forespørgslen. Hvis man tog den efter ordlyden, ville den jo for alvor gøre folkekirken til en statskirke med statsligt ansvar for kristen-

dommens ve og vel i Danmark. Sådan ville det umiddelbart tage sig ud.

Men én ting er, at religionsfriheden ikke gælder folkekirken. Det var en af de interessante ting, der kom ud af det værk, vi fra Præsidiets side fik sat i gang op til grundlovsjubilæet, hvor Hans Gammeltoft-Hansen gennemgik folkekirkens stilling i forhold til andre trosretninger, og det har jo altså kunnet påvise, at folkekirken ikke har religionsfrihed. Noget andet er vel, at jeg tror, ingen i Folketinget, heller ikke i Dansk Folkeparti, vil mene, at kirken slet ikke har ansvar for sig selv.

Men det er et dilemma, og derfor er det jo godt, at vi får debatten, for vi bliver nødt til at forholde os til det dilemma, at formelt ligger magten i Folketinget og altså hos staten, dvs. i Folketingets Kirkeudvalg, som per definition er en hedensk forsamling, for nu igen at mindes Klaus Bergs erklæring om Folketinget, og i Folketingets Kirkeudvalg kan sidde både hedninger og jøder, og det gør der, og det har der gjort, og kommer der muslimer herind, så kan de også sidde i Folketingets Kirkeudvalg. Det er der intet til hinder for, og det er selvfølgelig problematisk, at dér ligger den formelle styrende magt også for kirkens indre forhold.

Det havde vi jo alt sammen været ude over, hvis grundlovens løfteparagraf, som stadig væk står der, om at folkekirkens forfatning ordnes ved lov, var blevet opfyldt, altså hvis kirken havde fået sine selvstyreorganer, ja, så havde det problem ikke været her.

Det, der sker i dag, er, at ministeren – og jeg synes meget forståeligt og sømmeligt – i stort omfang prøver at komme uden om at tage ansvar for de indre anliggender. Og det var glimrende, at det også blev nævnt af andre ordførere – jeg tror, det var fru Hanne Andersen – at vi ikke vil sidde her i Folketinget og dermed altså heller ikke i Kirkeministeriet og blande os i, om man skal sige »blive« eller »vorde« i Fadervor? Salmebogen:

Det er jo ikke så forfærdelig længe siden, at Salmebogskommissionen blev nedsat, og den blev faktisk ret politisk styret, så den er ikke helt klar endnu, men vi synes jo helst, at vi vil have skubbet det fra os.

Det betyder så reelt, at enten bliver der ingenting besluttet – og det er nok det, der hyppigst sker, også hvor der er brug for, at der bliver besluttet noget – eller også lægger man det over til biskopperne, således at Danmark reelt har fået en bispekirke.

Det er ikke bisperne, der har bedt om det. Det er, hvad der er kommet ud af det, og det synes de fleste sikkert er mere passende end at lade staten blande sig og bestemme det hele, altså også når det er kirkens indre anliggender.

I SF har vi mange og meget forskellige meninger om kirke og kristendom, men vi er nogenlunde enige om, at kirken både organisatorisk, forkyndelsesmæssigt og økonomisk skal have ansvar for sig selv.

Det sidste, altså det med økonomien, prøvede vi at tage hånd om for år tilbage, hvor Hanne Thanning Jacobsen var ordfører for et forslag om at flytte statstilskuddet fra præstelønningerne over til vedligeholdelse af de fredede kirker, en idé, hun og vi havde fået fra Herluf Eriksen, biskop i Århus, og det er altså det forslag, som nu Kristeligt Folkeparti kommer med. Det er et godt forslag, for så bringer vi altså situationen mere i overensstemmelse med grundloven, end den er i dag, hvor der udtrykkeligt står i grundloven, at ingen må betale til en gudsdyrkelse, der ikke er ens egen.

Men organisatorisk bør kirken også sættes i stand til at bygge sit menighedsdemokrati færdigt på såvel stifts- som nationalt plan, så den kan få selvforvaltning, og grundlovens bestemmelse om religionsfrihed kan komme til at gælde folkekirken også. Og det kan alt sammen ske inden for den gældende grundlov.

Det er altså vigtigt at slå fast, at det her ikke er en diskussion om at skille stat og kirke, men om, hvorvidt vi skal give kirken selvstyre. Og dér vil jeg altså godt sige, at det drejer sig ikke om at tage magt fra menighedsrådsmedlemmer, men om at give magt til dem og tage den fra biskopper, stiftamtmand, og hvad har vi. Jeg tror sådan set, der kommer mere indflydelse til folket ved, at man bygger det op på den måde. Og på den måde kan vi også få løst en række af de problemer, som næsten ikke kan løses i dag.

Ministeren kom ind på nogle af dem, f.eks. kirkenedlæggelser. Det er ikke muligt at nedlægge kirker, sådan som vores system faktisk er. Jeg mener, der er jo ikke noget menighedsråd, der selv vil, men i samarbejde med andre kan der komme en mulighed ud af det.

Jeg vil godt her til allersidst pege på, når man nu idylliserer situationen så meget, at i København Stift har vi altså faktisk meget, meget store problemer. Medlemstallet rasler ned. Det ligger under 50 for de 0-17-årige. Og dér må vi altså give plads for noget andet end bare selvglæde over, hvor godt alt går i Danmark, hvor

fint det hele er, og hvor glade alle er, og at systemet virker. Og jeg håber så også, at kirkeministeren vil gå op og sige, at der skal være meget frie rammer til, at man kan få lov at organisere sig på en sådan måde, at man kan gå ind og tage hånd om de problemer.

De kommer nedefra, men der er jo altid nogle, der må gribe dem, når de gror. Vi ville aldrig kunne lave det her, hvis ikke der var basis for at gøre det nedefra; det kan jeg garantere og love. Men på den anden side kan det jo ikke ske, hvis der ikke også er nogle, der føler sig ansvarlige for det, og som går ind og tager de her initiativer.

Så jeg håber også – det siger jeg så meget på egne vegne – at vi her i dag får en garanti for, at ministeren i hvert fald siger, at det er fint med de forsøg, der er i gang med at viderebygge demokratiet, ikke bare i Københavns Stift, men også i Aalborg Stift, i Århus Stift, i Viborg Stift, og at dem vil man meget gerne give gode muligheder og ikke lamme ved at sige, at der kun må komme noget igennem, hvis alle er enige. For det er jo mindretalstyranni, hvis bare et enkelt menighedsråd i et stift kan modsætte sig, at der sker noget som helst.

Ebbe Kalnæs (CD):

Trosfrihed, ytringsfrihed og forsamlingsfrihed er de grundlæggende friheder, der kendetegner det borgerlige demokrati. Og som en følge af det har vi selvfølgelig religionsfrihed i Danmark.

Vi må jo også erkende, at der imidlertid ikke er religionslighed. Den evangelisk-lutherske kirke, den danske folkekirke, understøttes som sådan af staten. Den økonomiske side af det er nok til at overse, men sådan er det. Og forudsætningen for den særstilling må selvfølgelig være, at befolkningen fortsat overvejende er medlem af den danske folkekirke, og som det også fremgik af ministerens indlæg, er det jo i hvert fald rigeligt opfyldt.

Vi har ikke i CD som parti nogen speciel trosbekendelse, men vi anser alligevel den særlige forbindelse mellem folkekirken og staten for at være meget værdifuld for begge parter, for folkekirken bærer jo værdier og traditioner, som er væsentlige for hele vores liv og også hele vores egentlige politiske og parlamentariske liv og tænkning, som jo er dybt gennemsvaret af de holdninger, der ligger i den kulturbaggrund, vi har. Det ønsker vi fortsat skal være sådan. Der er altså det, vi på moderne dansk

ville kalde en række fornuftige effekter, det, man også kalder synergieffekter.

Vi ønsker altså ikke, at det særlige forhold imellem stat og folkekirke bliver svækket. Der kan altså ikke blive total ligestilling mellem folkekirken og de øvrige trossamfund, men vi ser meget gerne en højere grad af ligestilling. Og det vil sige, at den ligestilling efter vores opfattelse så ikke ligesom skal skabes ved at fratage folkekirken rettigheder eller funktioner.

Det, der er væsentligt, er, at vi giver trossamfund rettigheder og funktioner, så de kommer tæt på at svare til det, der er i folkekirken. Derfor så vi egentlig også gerne, at man genoptog den tidligere praksis, man havde med at anerkende trossamfund. Jeg ved godt, at der er mange ministre, der har haft kirkens område igennem tiden, som har sagt, at det er af mindre betydning, men jeg tror faktisk, det har en stor betydning netop at blive anerkendt. Et af eksemplerne kunne være Mosaik Troessamfund, som jo er et anerkendt trossamfund. Vi tror faktisk, at den følelse af at høre til, være anerkendt og være dansker, er en meget væsentlig del i en integration af andre trosretninger. Og det vil sige, at efterhånden som der også danner sig islamiske danske samfund, må det være væsentligt også at have den anerkendelse og dermed have anerkendelsen af at kunne leve og være i et land og være en del af befolkningen, være dansker på lige fod med andre med en anden tro.

På samme måde har vi også den holdning, når det gælder det at have mulighed for at lave sine egne begravelsespladser, sine egne kirker og andet. Det synes vi er væsentligt, samtids med at man selvfølgelig overholder dansk lovgivning, danske lokalplaner, danske byggevedtægter og en lang række andre ting, i det hele taget overholder dansk lovgivning. Men vi vurderer altså den psykologiske værdi i selve begrebet anerkendelse som noget meget vigtigt, hvis man vil have den fulde integration og følelse af at høre til.

Folketinget har jo nemlig ved ikke at give den kirkeforfatning, som vi har talt tit om i grundlovssammenhæng, selvfølgelig mulighed for at skubbe det fra sig. Altså Folketinget er jo på en eller anden måde folkekirkens lovgivende forsamling. Det betyder jo så, at der selvfølgelig er en række folketingsmedlemmer, som ikke er medlemmer af folkekirken, men deres legitimitet i den sammenhæng vil ofte være, at hovedparten af deres vælgere er medlemmer af folke-

kirken, og som sådan giver det jo også en forpligtelse.

Den danske folkekirke er andet og mere end den officielle folkekirke. Folkekirken er også det utrolig vigtige frivillige arbejde, der er i kirkelige kredse, og som vi lægger meget vægt på. Der er Folkekirkens Nødhjælp, kirkeligt børnerog ungdomsarbejde, utallige former for socialt arbejde og indsats, som egentlig hører under socialministerens område, men vi mener, at det er væsentligt også at se på den side som en væsentlig og vigtig dansk tradition. Og der er også enkelte andre områder, hvor vi jo optræder udadtil, ud over landets grænser, både med Sømandskirken og Dansk Kirke i Udlandet. På det område er der i øjeblikket et udvalgsarbejde for de to organisationer, som CD's tidligere kirkeminister, A.O. Andersen, leder, og dér håber jeg, når vi kommer tilbage med en del af de indstillinger, at ministeren vil være venlig at modtage dem godt.

Henrik Svane (RV):

Når jeg ikke kunne dy mig for i indledningen af debatten til Dansk Folkepartis ordfører at tale lidt om, hvad der rent faktisk står i forespørgslen om ønsket om, at regeringen skal sige noget om, hvad den vil gøre over for den påvirkning fra andre religioner end kristendommen, der påføres vores land for øjeblikket, så synes jeg, det er en væsentlig pointe at trække frem, fordi jeg ikke kan undlade at lægge mærke til, hvad Dansk Folkeparti for øjeblikket også gør med kristendommen: bruger den i en slags politisk manifestation af, at i det, vi gør i vores parti, har vi Vorherre med på vores side.

Den kristne religion eller kultur er ikke en naturreligion, men tværtimod en forkyndelse af noget så unaturligt som den svages ret og den fremmedes ligeværdighed. Derfor synes jeg også, at de påvirkninger, der kommer fra os udefra, skal vi opfatte i en eller anden form for ligeværdighed. Så hvis vi tror på, at den kristne kultur er baseret på en opfattelse af, at den netop fastholder den svages ret og den fremmedes ligeværdighed, så ser jeg en undertone i det, som Dansk Folkeparti vil også med denne forespørgsel.

Det er nemlig vigtigt, at kirken fortsat fortæller, hvad kristendom er, og at vi i Folketinget gør, hvad vi kan for at sikre, at den danske folkekirke fortsat kan styrke sin forkyndelse og sin forkyndelsesfrihed, og selvfølgelig også at den har mulighed for at gøre det i den nutidige og

folkelige sammenhæng, som vi er i. Det har folkekirken gode betingelser for, og dem skal vi selvfølgelig fortsat styrke.

Når grundloven taler om, at staten understøtter den danske folkekirke, så har det for mig at se ikke noget med penge at gøre, sådan som jeg synes det ofte fejlagtigt opfattes ude i visse dele af befolkningen. Det har ikke med penge at gøre. Dengang den danske folkekirke blev til folkekirke, tog staten i samme ombæring jo en stor del af kirkens egenkapital, så det er ikke spørgsmål om kroner og øre. Men jeg lægger i den grundlovsparagraf, at vi i Folketinget i al den lovgivning, vi beskæftiger os med, skal sikre, at den ikke skal underkende og underløbe det, som er den danske folkekirkes basis at operere på, netop den frie forkyndelsesfrihed.

Vi ser jo forskellige tiltag i disse år, som jeg synes det er værd at lægge mærke til, f.eks. at dåbsbelæringen på 3.-4. klassetrin er en stor succes i mange sogne. Det er også med til at styrke forståelsen af, hvad kristendom er. Det er også vigtigt med det forenklingsarbejde, som er sat i gang i Kirkeministeriet, at det virkelig fører frem til forenklinger, virkelige forenklinger, som kan frigøre kræfter og energi i menighedsrådene og i menighedernes arbejde for at styrke det, der netop er den egentlige indsats: forkyndelse og forkyndelse.

Vi må håbe på, at det ikke betyder, at den forenkling omvendt betyder større magt eller koncentration i Kirkeministeriet eller hos ministeren – hvilket jeg er helt klar over ikke er ministerens ønske med at lave dette forenklingsudvalg – fordi det netop er vigtigt, for at menighedsarbejdet skal trives, at det er den energi, vi som levende kirke, som medlemmer af kirken, kan lægge ind i det, der er vores ansvar for, at folkekirken kan bestå i så vide rammer som overhovedet muligt, at vi forenkler det daglige arbejde med de kirkelige forhold, så det ikke ender i administration og fortolkninger af cirkulærer og andet godt.

Jeg tror på, at den proces, som kirkeministeren har sat i gang, er god, fordi vi ofte ser, at mange af de forhold, som man skal arbejde med i menighedsrådene, er af en sådan karakter, at ganske almindelige borgere ikke har den faglige juridiske indsigt i mange af de ting, som man skal forholde sig til, også som arbejdsgiver, bare for at tage ét eksempel.

Og så kan jeg ikke dy mig for til sidst lige at sige lidt til Dansk Folkeparti, for vi lever jo i et land, som Benny Andersen kalder det forjætte-

de land, som flyder med øl og bacon, det rigeste land, jeg overhovedet kan forestille mig at leve i, og jeg er glad for at være dansker og bo i det.

Vi har rigdom, vi flyder i rigdom og forbrug, men vi mangler måske i for stort omfang viljen til at fordele rigdommen og til at vise omsorg for andre end os selv og de nærmeste. Næstekærlighedsbudget synes jeg ikke altid vi overholder, og det betyder, at vi måske kommer til at holde med dem, der er os nærmest, og det har ikke noget med næstekærlighed at gøre.

Vi ser også ofte fra Dansk Folkepartis side ønsket om at finde syndebugge; det ligger også implicit i dele af teksten i dag. Det vil vi fra radikal side slet ikke være med til at diskutere, for dette land går ind for religionsfrihed, og det fortsætter vi med at kæmpe for, og derfor har også islamiske folk ret til at være her og forkynde deres tro i lige så høj grad, som vi forkyn-der vores næstekærlighed.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg fristes næsten til at spørge hr. Svane, om han har fået det forkerte ben ud af sengen til morgen. Jeg synes, han virker så aggressiv, og i stedet for at beskæftige sig med, hvad Det Radikale Venstre mener om kirkepolitikken i Danmark, er han mere optaget af at komme med hårde angreb på Dansk Folkeparti, fordi vi har bragt den her debat frem i dag. Det synes jeg da ikke vi skal have andet end tak for, og det har vi da også fået af forskellige ordførere.

Det er, ligesom om Det Radikale Venstre, specielt hr. Svane, vil tage patent på næstekærligheden. Jeg regner med og håber, vi alle sammen udviser næstekærlighed i vores handling; det gør vi i hvert fald, og det gør jeg personlig også, og det ved jeg også hr. Svane gør, men det er, ligesom om han fremstiller sig selv som en hel gud herinde og så kommer ind på noget med ligeværdighed. Jamen ligeværdighed har vi jo igennem det, at vi har religionsfrihed. Hr. Svane bringer ligesom det ind i debatten, at Dansk Folkeparti ikke skulle gå ind for ligeværdighed og dermed religionsfrihed. Jamen hvad er det for noget sludder at stå og sige?

Hr. Svane taler også om »den svages ret«. Jamen hvad mener hr. Svane med det? Den svage skal vi alle sammen værne om; det tror jeg ikke der er nogen her i Folketinget der ikke ville gøre. Og den frie forkyndelse: Hvis hr. Svane havde gjort sig den ulejlighed – det har han selvfølgelig ikke – at høre efter, da jeg ind-

ledte denne forespørgselsdebat, så sagde jeg udtrykkeligt: Debatten i dag drejer sig ikke om forkyndelsesfriheden, den har præsterne. Så det er, ligesom om det nu også bringes i tvivl, om Dansk Folkeparti nu mener, man har forkyndelsesfrihed i dette land.

Jeg synes faktisk, hr. Svane er med til bringe den her debat ned på et utrolig lavt plan, og det burde hr. Svane holde sig for god til.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Det kan da godt være, jeg sover i timen, men så vil jeg gerne bede hr. Poul Nødgaard komme op og sige, hvad han rent faktisk mener med det, der står i forespørgslen om påvirkningen fra de andre religioner end kristendommen. Hvad er det for en påvirkning, Dansk Folkeparti er så bekymret for, siden man beder regeringen om at gøre noget for at imødegå en påvirkning?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det skal jeg utrolig gerne gøre. Det er ikke hr. Svane ubekendt, at vi havde en debat her i Folketinget for nogle uger siden om islamiseringen, og hvordan den indvirker på den danske kultur. Det var ikke det, jeg regnede med skulle være hovedtemaet i dag, men det er da klart, at når der kommer så mange fremmede ind, som der gør, så siger vi også, at den religion, de har, respekterer vi reelt, men så skal de også respektere vores.

Det er alt, hvad vi lægger i debatten i dag: fuld respekt for den danske kristendom. Og det er alt, hvad jeg har at sige om det.

Den islamisering, der finder sted, det ved vi jo godt, går meget tit over i – og nu siger jeg det lige ud ad landevejen – en stor fanatisme, og det er den fanatisme, vi vender os imod.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jamen jeg taler ikke kun om en dansk kristendom. Fuld respekt for den danske kristendom. Jeg er tilhænger af den fortolkning af kristendommen, sådan som jeg sagde det før, at det er en forkyndelse af noget så unaturligt som den svages ret og den fremmedes ligeværdighed!

Keld Albrechtsen (EL):

I Enhedslisten har vi det hovedsynspunkt, at staten og kirken bør adskilles. Det vil sige, at

hvis der en dag bliver mulighed for at lave en grundlovsændring, ønsker vi den gamle tanke, som jo går helt tilbage til den første grundlov, gennemført som en del af en grundlovsændring. Men jeg er meget vel klar over, at det ikke står lige for.

Det er for os sådan, ligesom hr. Kalnæs var inde på det, at religionsfriheden er en af de borgerlige frihedsrettigheder, som eksisterer i et politisk demokrati. Men det betyder jo ikke, at der så behøver at være en statskirke. Det burde tværtimod betyde, at der ud over religionsfrihed også var religionslighed, og det har vi ikke i Danmark. Der er en klar forskelsbehandling mellem de forskellige religioner, og det går vi altså ikke ind for.

Derfor vil Enhedslisten selvfølgelig også gerne gå i samarbejde med de partier, som i større eller mindre udstrækning godt vil være med til at gennemføre skridt, som i højere grad selvstændiggør folkekirken fra staten og også sikrer en bedre adskillelse af statens økonomi og kirkes økonomi. Der er jo andre partier, som har forskellige tanker, der går i den retning, og det vil Enhedslisten gerne gå ind i et konkret samarbejde om.

Jeg vil også gerne understrege, at vi i Enhedslisten ofte støder på forskellige mennesker fra forskellige trossamfund, som vi samarbejder med på forskellige områder. Jeg har f.eks. i 1980'erne haft meget glæde af at samarbejde med tyske kirkefolk omkring modstanden imod atomvåbnene, hvor den nordtyske protestantiske kirke faktisk spillede en meget aktiv rolle i den folkelige modstand, som der også var imod atomoprustningen i Tyskland. Og på det globale plan spiller f.eks. det, man kalder befrielsesteologien, som jo også er en kristen retning, en stor rolle f.eks. for en progressiv udvikling i Latinamerika.

Så der er så sandelig kristne bevægelser og kristne kirker, som Enhedslisten på forskellige punkter gerne samarbejder med. Men samtidig må vi altså også se i øjnene, at der desværre også i den danske folkekirke er tendenser til fundamentalisme, og Enhedslisten er modstander af religiøs fundamentalisme, uanset om den findes i kristendommen, i islam eller i andre religioner. Og dér bliver der ikke tale om et samarbejde mellem Enhedslisten og religiøse kræfter, men tværtimod om modstand.

Der er religiøse kræfter, det er typisk inden for kristne bevægelser, som f.eks. går imod fri

abort. Det hænger som en pest i USA. I USA er der en kristen fundamentalisme, som har spillet en uhyggelig rolle i det flertal, republikanerne i dag kontrollerer i kongressen. Det eneste gode ved den sag har været, at det har holdt republikanerne væk fra præsidentposten, men det er en farlig tendens, denne amerikanske kristne fundamentalisme.

Den stikker altså hovedet frem her i Danmark, må man desværre sige. Den er der grund til at være meget betænkelig ved og til at kæmpe imod, lige så vel som hvis der opstår fundamentalisme i f.eks. islam. Men religionerne må altså behandles på lige fod, og sådan burde det også være i Danmark.

Og når det gælder undervisning i folkeskolen, burde det også være en undervisning om religionerne og deres historie på lige fod, hvor man bl.a. fortæller om, hvordan kristne korsfarere myrdede og skændede befolkningerne i Mellemøsten i korstogenes tid. Det er også en del af vores historie. Det er en del af den danske kirkes historie, må jeg sige til hr. Knud Erik Kirkegaard, og jeg håber, at den skal med i den undervisning, som hr. Knud Erik Kirkegaard ønsker om kristendommen i Danmark.

Så der er meget, som skal gøres. Jeg vil slutte med lige at gøre opmærksom på, at 95 pct. af den kristne teologi er identisk med islams teologi, 95 pct., så ud fra et teologisk synspunkt kunne det måske godt give stof til eftertanke.

(Kort bemærkning).

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Grundlovens § 4 lyder:

»Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.«

Den ønsker jeg at bevare. Dér forstår jeg, at hr. Keld Albrechtsen ønsker den fjernet, men hr. Albrechtsen kan vel ikke mene, at adskillelse mellem stat og kirke skulle ligge i det, grundlovsfædrene tænkte. Sådan hørte jeg hr. Keld Albrechtsen.

Så må der da mangle noget i hr. Keld Albrechtsens historiekundskab, som jeg nok synes der gjorde, når det gjaldt de 95 pct. om kristendom/islam og det med korstogene, som jeg tror vi alle tager afstand fra.

Jeg tror ikke, der er nogen, der vil forsvare den del. Der er bestemte ting, som den kristne kirke har stået for, der var fejlagtige, og som man med rette selvfølgelig skal tage afstand fra.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hr. Keld Albrechtsen sagde i sit indlæg, at inden for folkekirken var der jo også religiøse bevægelser, som man kunne betegne som fundamentalisme. Nu kan det begreb jo dække over mange forskellige ting. Jeg er ikke helt klar over, hvilke religiøse bevægelser inden for folkekirken det var hr. Keld Albrechtsen tænkte på, da han brugte den formulering.

Men mit spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen er meget principielt: Mener hr. Keld Albrechtsen, at det er et folketingsanliggende at blande sig i, hvilke synspunkter man har om kristendommen inden for folkekirken, i alt fald så længe man holder sig til det folkekirkelige bekendelsesgrundlag? Er det overhovedet et folketingsanliggende?

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er godt at vide, at hr. Keld Albrechtsen har hørt efter i skolen, når han havde kristendomsundervisning, for dér fik han garanteret den historie fortalt om korstogene – eller i historieundervisningen, eller hvor den er henne. Jeg tror ikke, der er ret mange lærere, der forsømmer at fortælle det. Altså der har kirken trods alt været forholdsvis god til at sikre, at den bagtalelse af sig selv, der skulle til – og det er fint nok – har fungeret.

Det, det har knebet lidt mere med, det kan man jo høre, når man hører visse medlemmer af Dansk Folkeparti, er at fortælle, hvad kristendommen positivt går ud på, sådan at man ikke ville komme ud i de vildfarelser, at det havde noget at gøre med, hvad for noget mad man spiste, osv. Der er det meget vigtigt at huske, en meget vigtig del af det, at det er det, der går ud af ens mund, der gør én uren, og ikke det, der går ind i ens mund. Det er et meget berømt skriftsted, som jeg kunne have lyst til at brodere, sådan som man gjorde det i gamle dage, og så tror jeg, jeg ville sætte det op i Dansk Folkepartis gruppeværelse.

Men så vil jeg også godt lige sige om en række af de kirkelige retninger, som hr. Keld Albrechtsen nævner, at der har han ikke hørt så meget, for der er mange flere gode historier at fortælle, hvor befrielseskristendommen ikke bare er sådan en lille sær underretning, men en meget vigtig del af den latinamerikanske kirkehistorie i nyere tid. I Sydafrika vil hr. Keld

Albrechtsen kunne se nøjagtig det samme, og indimellem selv i Danmark.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg nævnedes kun det med befrielsesteologien, og jeg er også enig i det med eksemplet fra Sydafrika, for det kunne jo være en opfordring til kristne danske kirkefolk om i højere grad at arbejde ud fra den linje og så bekæmpe den fundamentalisme, som altså også sniger sig ind hist og pist i den danske folkekirke.

Jeg må sige til hr. Knud Erik Kirkegaard, at jeg ikke havde tænkt mig, at Folketinget skulle vedtage nogen lovgivning om, hvad man skal mene om disse ting. Det vil jeg gerne understrege, naturligvis ikke. Det er faktisk hele mit budskab, at det skal man ikke gøre.

Men jeg nævnedes, at Enhedslisten tager aktivt stilling og har en holdning, også til religiøse bevægelers politiske budskaber. Vi går i samarbejde med dem i forskellige sager, vi går dybt og energisk imod dem i forskellige sager, og det har Enhedslisten jo også ret til, men naturligvis er det ikke Folketingets anliggende at tage stilling til folks holdninger, og hvad de skal mene, tværtimod.

Så var det et svar til hr. Kofod-Svendsen. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at det, jeg talte om, var de formuleringer, der stod i den oprindelige første grundlov fra 1849; det var ikke dem, der står i grundloven fra 1953, fordi der står det dér med, at man understøtter den danske folkekirke. Men som jeg erindrer teksterne fra 1849, var det nogle andre formuleringer, der var dengang. Men jeg har det ikke lige ved hånden, vi må tilbage og slå efter, hvis vi skal have den historiske del af den dér diskussion.

(Kort bemærkning).

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Ja, her vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg vil virkelig bede om, vi får lidt tid sammen, for dér synes jeg nok der er et hul i hr. Keld Albrechtsens viden, som trænger til at blive udfyldt.

Formanden:

Hr. Kofod-Svendsen som ordfører.

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde med at takke både for, at forespørgslen er blevet rejst, og for den besvarelse, vi har fået.

Og så har jeg lyst til, som en indfaldsvinkel til det, jeg skal sige, at låne nogle ord fra min gode ven Grundtvig i »Kirken den er et gammelt hus«. Det synes jeg var den helt rigtige salme her, hvor han formulerer det meget flot:

»Vi er hans hus og kirke nu,
bygget af levende stene,
som under kors med ærlig hu
troen og dåben forene;
var vi på jord ej mer end to,
bygge dog ville han og bo
hos os i hele sin vælde.«

Det er nr. 95 i Højskolesangbogen, nr. 280 i Den Danske Salmebog, hvis man hellere vil have den derfra.

Her synes jeg, der i en meget kort form er sagt noget væsentligt om den danske folkekirke, og jeg vil ligesom ministeren gå tilbage til reformationsåret. Der fik vi et meget vigtigt dokument vedtaget i Danmark, nemlig kirkeordnansen fra 1537, og her skelner man, og jeg citerer, mellem »Vorherres Jesu Kristi ordinans« og »kongens ordinans«, og det hedder her:

»Den første hører alene Gud til og omfatter især den rette forkyndelse af lov og evangelium, forvaltningen af sakramenterne og oplæring af børnene i den kristne børnelærdom, katekismus. Det er ikke vor, men Vorherres Jesu Kristi ordinans, og den kan der ikke rokkes ved. Den bygger på Guds ord og bør ikke hindres af menneskelige koncilier.«

Så kommer den anden ordinans, kongens, og den har ikke nogen speciel hellighedskarakter. Der er en række praktiske ting, der skal tages stilling til. Man nævner her spørgsmål om tid og sted for gudstjenester, præstevalg osv.

Her mener jeg, vi har skitseret en virkelig evangelisk kirkeforståelse. Et er evangeliet og sakramenterne, som er kirkens livskilde, noget andet er de menneskelige ordninger, som til forskellige tider kan være forskellige, og denne distinktion mellem Jesu Kristi ordinans og kongens ordinans svarer helt til Den Ausburgske Bekendelse art. 28, overhovedet til Luthers tankegang.

I 1849 fik vi, hvad jeg vil kalde en stiltfærdig revolution på det kirkelige område. Det væsentlige var, at vi fik religionsfrihed, men denne principielle skelnen mellem Guds ordinans, kunne vi sige kirkens indre liv, og hele administrationen har vi videreført, hvor det, der lå hos

kongen, den enevældige konge, her går til kirkeminister og Folketing.

Den næste vigtige epoke var i begyndelsen af det forrige århundrede, hvor vi fik I. C. Christensens lovgivning, især lov om menighedsråd.

Hvad er så Folketingets opgave på det kirkelige område? Ja, netop ud fra den principielle tanke, jeg har skitseret, og som jeg deler, er det jo Folketingets opgave at lægge de bedst mulige rammer for kirkens hovedopgave: evangeliets forkyndelse. Med at lægge rammer tænker jeg også på rammer for de frivillige kirkelige organisationer.

Jeg nævner nogle væsentlige beslutninger, der er truffet: Den ene går tilbage til før vi fik den frie forfatning, nemlig til 1736, da fik vi indført konfirmandundervisning som det begreb, vi kender i dag. Der har selvfølgelig været en dåbsundervisning tidligere, men her var en beslutning, som jeg tror har betydet utrolig meget for kendskabet til kristendommen.

I slutningen af – og nu skal man jo sige – forrige århundrede var både kirkeminister og Folketing aktive og tog initiativ til det, der populært hedder minikonfirmandundervisning, som ministeren også er inde på. Det synes jeg er et meget godt eksempel på, hvordan man har lagt en ydre ramme fra Folketingets side, som har haft denne rigtige intention at fremme kendskabet til kristendommen blandt alle folkekirkens medlemmer.

Kristeligt Folkeparti har netop fremsat et slutningsforslag. Det er igen om nogle rammespørgsmål, jeg skal ikke komme ind på det her, blot antyde det, vi får jo tid til at drøfte det, men det er igen udtryk for, hvad der er Folketingets opgave: at vurdere rammespørgsmål og lægge dem bedst muligt til rette.

For mig er nøglebehovet i dag, at vi fremmer kendskabet til Bibelens indhold, og dér er det så vores opgave at lægge de ydre rammer til rette, men selve opgaven, det, der hører under Guds ordinans, skal vi i denne forsamling holde fingrene væk fra; men vi har en vigtig opgave med rammerne, og det medvirker vi meget gerne til.

Kirkeministeren (Margrethe Vestager):

Det har været en interessant diskussion at følge som kirkeminister. Der er nogle få ting, som jeg gerne vil påpege i forhold til både forespørgslenes ordlyd og til vores videre arbejde i regeringen med kirkepolitikken.

For det første helt enkelt at slå fast, at den danske kirkeordning og den danske økonomiske ordning ikke er i modstrid med grundloven. Der er i hvert fald en udbredt enighed blandt dem, som er kirkeretskyndige, om, at det ikke er i modstrid med den danske grundlov at have den kirke, den økonomiske ordning, vi har for indeværende.

For det andet er de samarbejdsmuligheder, der ligger i de nuværende regelsæt, slet ikke udfordret. Tværtimod ville jeg byde det meget velkommen, hvis stadig flere menighedsråd, stadig flere inden for de forskellige provstier og stifter ville benytte sig af de samarbejdsmuligheder og dispensationsmuligheder, som ligger inden for lovgivningen, sådan at vi kunne få stadig flere erfaringer med variationen i det lokale kirkelige demokrati og med diskussionen om det.

Om man skal bruge termen »anerkendt« eller »godkendt«, har jeg ikke hængt mig så meget i. Det er jo sådan, at der sidder et rådgivende udvalg, som vurderer, om en trosretning skal have mulighed for at få godkendelse til at foretage juridisk bindende vielser, og det er via det godkendelsesinstitut, at der samtidig sker en anerkendelse. Det har betydet, at der er mange, mange enten anerkendte efter den gamle lov eller godkendte trossamfund i Danmark, herunder også en række muslimske.

Sidst vil jeg igen nævne vores forenklingsudvalg, for jeg synes, det er meget afgørende, at vi ser på, om vi kan lade menighedsrådenes arbejde, således at der bliver mere tid og plads til den diskussion om tilrettelæggelse af kirkens liv og virke, som jeg tror mange menighedsrådsmedlemmer interesserer sig betydelig mere for end for de mere administrative dele af det. Jeg synes igen, det er meget afgørende, at vi laver nogle rammer, som gør, at det folkekirkelige demokrati fungerer, og at det også fungerer på en mere aktiv måde, end man ser det i dag. Jeg synes, at det arbejde, som gøres for at få en større tilslutning til menighedsrådsvalgene og også flere steder få en diskussion i forbindelse med menighedsrådsvalgene af den lokale kirkelige struktur, kirkens brug og kirkens liv, er al ære værd.

Poul Nødgaard (DF):

Først naturligvis tak til de forskellige ordførere for den debat, vi har haft her i dag. Jeg har lige nogle enkelte spørgsmål til kirkeministeren. Nu er kirkeministeren i den situation, at hun ikke

hørte efter, da jeg holdt min tale, så jeg er nødt til at gentage nogle af de spørgsmål, jeg har stillet.

Ministeren sprang også nu her i sit sidste indlæg meget let og elegant hen over det, der hedder forenklingsudvalget. Det er noget med at lade menighedsrådenes arbejde. Jamen jeg ved ikke, om menighedsrådenes arbejde skal lattes. Jeg så hellere, at man fik ført mere kompetence ud til menighedsrådene. Om det så også skulle give lidt mere arbejde, tror jeg, menighedsrådene i Danmark er indstillet på det.

Der er jo ikke noget, der er skønnere her i livet, end at man selv beslutter flest mulige ting, og hvis ministeren mener noget med decentralisering, så mener jeg, at der må ske en nøje kulgravning af, hvilke opgaver der i øjeblikket vurderes af både biskop, provst osv. og eventuelt også af Kirkeministeriet, og om ikke sådan nogle ting kunne lægges ud til de enkelte menighedsråd. Jeg tror, det ville give ekstra glæde ved arbejdet, at man ved, at når man går fra et møde i et menighedsråd, så bliver det sådan, som man har besluttet det dér, og så skal man ikke have en sag til at køre igennem først provsti, senere biskop og så ind til Kirkeministeriet. Det er i hvert fald i nogle sager at man skal det.

Så vil jeg godt lige spørge ministeren om den rapport, der er kommet vedrørende forflyttelse af præster. Den synes jeg er rimelig spændende at læse. Vi har haft mange, i hvert fald indimellem mange, præsteproblemer i dette land. Jeg kan se på den rapport, at den nu er et års tid gammel, og jeg vil godt spørge, om den har været ført ud i praksis. Har man altså gode eksempler på, at man forflytter præster for at få nogle ting til at fungere?

Jeg vil også godt spørge ministeren: Hvad mener ministeren overordnet om, at biskopper pålægger de enkelte menighedsråd, at de skal lave optællinger af kirkegængere til alle mulige handlinger? Hvad er ministerens personlige syn på det? Det er muligt, ministeren ikke kan blande sig i det, men jeg synes nok, at det må være menighedsrådenes frie ret at afgøre, om de vil lave sådan nogle optællinger.

Jeg er helt enig i det, også andre ordførere var inde på vedrørende spørgsmålet, om der skal nedlægges kirker. Det er vi meget skeptiske over for, men ministeren må da have et personligt syn på, hvad hun mener om de tanker, der jo til stadighed debatteres i pressen, nemlig at man skal af med et antal af vores folkekirker, og specielt er jeg da interesseret i at høre, hvad

ministeren mener, at tomme kirkebygninger skal bruges til, hvis der bliver nedlagt kirker. Og sådan kunne jeg blive ved i en uendelighed.

Jeg har et spørgsmål mere: Jeg rejste i mit ordførerindlæg spørgsmålet om, hvorvidt man for at ansvarliggøre de enkelte menighedsråd for deres udgifter måske skulle overveje, at hvert enkelt sogn fik sin egen kirkeskatteprocent. Den er i øjeblikket fælles for hele kommunen, men ved at hvert sogn fik sin egen kirkeskatteprocent, ville man fastholde det enkelte menighedsråd på de dispositioner, som det foretager, over for de kirkeskatteydere, der bor i sognet. Jeg vil gerne tilføje, at den moderne edb-teknik helt givet kan løse det problem. Det er altså ikke sådan noget, der vil betyde et stort bureaukratisk arbejde. Jeg kunne så forestille mig i min kommune, hvor der er en 12-14 sogne, at man fik hver sin kirkeskatteprocent, alt efter hvilke dispositioner man laver.

Det var så nogle af de ting, jeg har ført frem, og som jeg vil håbe at ministeren kan give om ikke et fyldestgørende svar på så i hvert fald nogle vurderinger af.

Kirkeministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil takke for spørgsmålene og ikke kaste mig ud i en diskussion om, hvem der har hørt mest eller mindst efter, men blot nævne, at jeg i mit indlæg sagde, at jeg faktisk mener, det er meget vigtigt, at man overvejer, om der skal nedlægges kirker, eller om de skal tages ud af brug, men at det ikke er et centralt anliggende for Kirkeministeriet eller for kirkeministeren for den sags skyld at have en masterplan liggende i skuffen om, hvilke kirker der bør eller ikke bør tages ud af drift.

Men jeg mener, det er meget afgørende, at man lokalt tager den diskussion, for det er vigtigt for det kirkelige liv, at man dér fører strukturdiskussionen om, hvilke kirker man ønsker der skal være der, og om man ønsker de skal være i brug. Det er også der, man må vurdere, hvad der så vil være det rimelige formål, hvis man kommer dertil, at man beslutter sig for at nedlægge en kirke, for det vil være meget forskelligt fra den ene lokalitet til den anden, hvad man synes er passende. Vi har en række eksempler, efter min mening gode eksempler, på, hvad nedlagte kirker kan bruges til, f.eks. museumsformål eller andre typer af forsamlingsformål end dem, kirken oprindeligt er bygget til.

Jeg synes, det er fuldstændig indlysende, og sådan tror jeg også alle menighedsråd vil hand-

le, at man selvfølgelig skal respektere kirkens hus og den måde, det har været brugt hidindtil, med hensyn til det kommende formål.

Som også sagt i forbindelse med forenklingsudvalget, så har det også til opgave at vurdere mulighederne for decentralisering. Men decentralisering skal ikke blive et magisk ord, som partout kan drysses ud over alting i en forståelse af, at hvis bare tingene bliver så decentrale som overhovedet muligt, så vil vi sikkert få den bedst tænkelige kirke af alle, for der skal også være plads til, at nogle ting kan drøftes, og at andre ting ordnes på andre niveauer.

Som eksempel på en decentralisering, som var ønsket, men som bestemt efterfølgende ikke er blevet taget vel op, er spørgsmålet om organisters løn, hvor vi gav nogle meget vide frihedsrettigheder i stedet for det centrale løncirkulære, som havde været gældende i en række år, for netop at give mulighed for, at det enkelte menighedsråd kunne give en aflønning, som det fandt passende for dets organist, fordi man mange steder syntes, det var svært at tiltrække nogen. Den decentralisering synes mange er meget, meget besværlig, fordi man så skal ind i en forhandling og man skal forholde sig til, hvad der er den rimelige løn.

Jeg nævner blot eksemplet for at sige, at decentralisering for enhver pris synes jeg er uhenigtsmæssig, og det er derfor meget vigtigt, at udvalget gør sig grundige overvejelser over, hvilke decentraliseringer der vil være fremmende for kirkens formål, og hvilke der ikke vil være det.

Det er faktisk sådan med hensyn til forflyttelse af præster, at på grund af tekniske problemer inden for den arbejdsgruppe, som har lavet rapporten, er den faktisk først blevet offentliggjort og trykt her i løbet af de sidste 2 måneder. Tanken er nu, at rapporten skal drøftes rundt omkring. Der er en række forskellige anbefalinger og forslag i den. Nogle af dem synes jeg er mere interessante end andre, men det er klart, at jeg mener, at man med Kirkeministeriet som ansættelsesmyndighed må drøfte, hvilke muligheder der er for præster for at blive forflyttet, også for på den måde at få en dynamik i forhold til de præster, som gør tjeneste i udlandet, så de kan have en ordentlig mulighed for igen at komme tilbage til den hjemlige forkyndelse.

Hvad angår tællinger af kirkegængere, så er det jo lidt et paradoks, at man siden tidernes morgen har talt antallet af altergæster. Det gør man fortsat, og det har man tænkt sig at blive

ved med. Jeg synes ikke, tælling af kirkegængere er særlig interessant. Jeg mener ikke, at det er antallet af kirkegængere, der kan være udslagsgivende for, om man skal gøre det eller det andet. Det må være en samlet vurdering af, hvilken kirkelig struktur man ønsker de forskellige steder. Og så synes jeg også, det er en fejludvikling at tage tilslutningen til søndagsgudstjenesten som udtryk for, hvorvidt danskere holder af deres folkekirke og føler sig hjemme i den eller ej. Jeg har ikke nogen som helst idé om at udbrede forestillingen om, at kirkegængere skal tælles hverken til gudstjenesten eller til andre kirkelige formål, men hvis nogen vil kaste sig ud i det og synes, det er en god idé, så for min skyld ingen alarm.

At hvert sogn skal have sin kirkeskat, har jeg lidt svært ved at se det hensigtsmæssige i. Jeg kan ikke præcis se, hvilket formål det skulle fremme, for det ligger stadig væk inden for så, hvad skal man sige, snævre bånd, og kommunen er stadig væk en forholdsvis lille enhed, så hvis vi skulle endnu længere ud i forhold til det enkelte sogn, så vil jeg nu nok ikke være overbevist om, at den administrative ulempe, det vil være, står mål med det, man gerne vil fremme.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg tror, ministeren har misforstået mig lidt. Før 1970, da vi havde de mindre kommuner, sognene, havde man kirkeskatteprocenten for den enkelte kommune, som så indgik i større kommunale enheder. Jeg ved, det har jeg naturligvis undersøgt på forhånd forud for den her debat, at de enkelte sognes beboere er registreret i edb-systemerne, så man kunne sagtens fastholde, at man i et sogn, der foretager en kæmpestor disposition, må ud at fortælle kirkeskatteydere i det område, at nu stiger kirkeskatten fra 1 pct. til 1,5 pct., for nu bliver der lavet det og det og det og det. Det ville jeg synes var et sundt system, for når det nu er selvstændige menighedsråd med beføjelser og kompetencer, så synes jeg og Dansk Folkeparti også, at de bør fastholdes på de dispositioner, de foretager. Jeg vil bare kaste det frem som en tanke.

Vedrørende menighedsrådenes kompetence er jeg ikke enig med ministeren. Jeg kan ikke se andet, end at det meget nøje bør vurderes i det forenklingsudvalg, hvor meget mere der kan lægges over på de enkelte menighedsråd. Så må de have en lille smule sekretærhjælp, hvis det er det, der er problemet. For jeg synes, det er utro-

lig centralt, at man giver folk lyst til arbejdet. Hvorfor er det så svært at få dannet menighedsråd. Hjemme i min kommune er der et sted, hvor to menighedsråd måtte slå sig sammen, fordi de ikke kunne få nogen til at stille op. Én af årsagerne kan helt givet være, at man rent ud sagt føler, at man har for lidt at skulle have sagt. Derfor synes jeg, man virkelig skulle overveje at lægge kompetence over på menighedsrådene i forhold til det, de har i dag.

Kirkeministeren (Margrethe Vestager):

Jeg er meget uenig i hr. Poul Nødgaards vurdering af, hvorfor folk nogle gange har svært ved at få lister stillet til menighedsrådsvalg. Jeg tror ikke, det har noget som helst med kompetencen at gøre. Det enkelte menighedsråds kompetence i dag er allerede meget, meget vidtstrakt. Det arbejdsgiveransvar, som menighedsrådet har, det ansvar, menighedsrådet har i forbindelse med indstilling af ansøgere til ledige præstestillinger, det ansvar, menighedsrådet har i forhold til den samlede økonomi, i forhold til brugen af rådighedsbeløbet, i forhold til i samarbejde med præsten at tilrettelægge det kirkelige liv, er en meget, meget vidtstrakt kompetence.

Jeg mener givet, at der er plads til yderligere decentralisering, men jeg mener ikke, at man skal foretage den for enhver pris. Er det bare en smule sekretærhjælp, der måske skal til? Der er omkring 2.100 sogne i Danmark. En lille bitte smule sekretærhjælp vil meget hurtigt opsluge ganske store ressourcer, som kirken i forvejen har mange andre meget fornuftige ting at bruge til, i stedet for endnu mere professionel eller halvprofessionel administration i forhold til det professionelle apparat, der er i øjeblikket. Derfor arbejder forenklingsudvalget netop efter at vurdere, hvad der kan decentraliseres på en måde, som er hensigtsmæssig, i forhold til kirkens samlede opgaver.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om at afskaffe modersmålsundervisning i den danske folkeskole.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 20/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Tirsdag den 21. april 1998 satte Folketingets formand et næsten enslydende beslutningsforslag til behandling. Forslaget, som var benævnt B 16, var stillet af Fremskridtspartiet. Jeg kan i det store og hele henholde mig til, hvad jeg sagde i mit indlæg ved den lejlighed, og til, hvad mine forgængere sagde ved de tidligere lejligheder, hvor tilsvarende forslag har været fremsat.

Men jeg vil nu alligevel konstatere, at bemærkningerne til det foreliggende forslag nok kan fortjene at få nogle ord med på vejen. De går, som jeg læser dem, ud på at afskaffe undervisningen i dansk som andetsprog, og ikke, som forslaget egentlig lyder, på at afskaffe modersmålsundervisningen i den danske folkeskole. Derfor få ord som bidrag til forhandlingerne.

Det fremgår af bemærkningerne, at forslagsstillerne synes at lide af den vrangforestilling, og jeg citerer, at »den eksisterende folkeskolelov tillader, at dansk kun er andetsprog for børn med en anden etnisk baggrund end dansk.« Jeg vil gerne understrege, at folkeskoleloven hverken kan tillade – eller forbyde for den sags skyld – indbyggerne i dette land at tale et bestemt sprog i deres hjem og i familierne. Det siger vel nærmest sig selv.

Lige så naturligt er det, at der skal undervises på dansk i skolen. Dansk er undervisningssproget i den danske folkeskole. Sådan er det, og sådan skal det være. Men ikke alle børn kan tale og forstå dansk perfekt, når de møder skolen første gang. Disse børn har et andet modersmål som børn af forældre, der har et andet, oprindeligt sprog eller et andet nationalsprog end dansk, og derfor bliver dansk disse børns andetsprog, og det kan man naturligvis ikke lov-give sig væk fra.

I folkeskoleloven er der siden 1996 ved en lovændring anvendt udtrykket »dansk som andetsprog for tosprogede elever«. Det udtryk refererer selvfølgelig ikke til nedprioritering af dansk som sprog eller som fag i folkeskolen. Udtrykket svarer til den almindeligt anvendte internationale terminologi og henviser til det forhold, at barnet i sit hjem som det første sprog har mødt et sprog, der ikke er dansk, og dette barns første kontakt med det omgivende samfund er den første kontakt med det danske sprog. Måske kommer den kontakt først i gang, når eleven møder op i skolen, men bestræbelsen er jo, at barnet møder det danske sprog på et langt tidligere tidspunkt, og det er jo faktisk også tilfældet for ganske, ganske mange.

For at hjælpe disse børn og deres familier i gang med at lære det danske sprog fik folkeskoleloven som bekendt i 1996 tilføjet nogle bestemmelser i § 4 a om en målrettet indsats med henblik på, at børnene kunne lære dansk i daginstitutioner eller i særlige sprogstimulerings tilbud for de børn, som ikke er optaget i en daginstitution.

Hvis skolelederen vurderer, at den tosprogede elev ved optagelsen i folkeskolen har behov for det, skal skolen henvise eleven til særlig undervisning i dansk som andetsprog. Hvis de kan deltage i klassens almindelige undervisning, men alligevel har brug for særlig støtte, henvises de til supplerende undervisning i dansk som andetsprog. Hvis deres kendskab til dansk ikke er tilstrækkeligt til, at de kan deltage i den almindelige klassens undervisning, så henvises de til en modtageklasse eller lignende.

Vi taler altså ikke om en nedprioritering af danskundervisningen, men om en ekstra, særligt tilrettelagt undervisning i dansk.

Tilbudet til tosprogede elever om undervisning i deres modersmål er også et tilbud om ekstraundervisning. Undervisningen kan omfatte 3-5 ugentlige timer, som normalt gives uden for elevernes almindelige undervisningstid, og som også kan ske på lørdage. Denne ret tilhører tilkommer børn, som har et andet modersmål end dansk. Det betyder, at de kommer fra et hjem, hvor sproget er et andet end dansk, og herved forstås, at mindst én af forældrene er tilflyttet fra udlandet og ikke er dansktalende, samt at det umiddelbare talesprog mellem forældrene og i forhold til barnet er et andet sprog end dansk.

I dag omfatter modersmålsundervisningen ca. 15.000 børn, hvilket svarer til ca. en tredjedel